naš tednik

LETNIK XXIX — Številka 15 14. aprila 1977 Cena 4.— šil. (4 din)
Poštnina plačana v gotovini P. b. b.
Erscheinungsort Klagenfurt Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

Obisk KSŠG: važno poslanstvo študentov

Na prijateljskem obisku v prostorih Narodnega sveta koroških Slovencev se je prejšnji petek mudil odbor Kluba slovenskih študentov v Gradcu. Graški študentje — člani delegacije so bili predsednik Urban Popotnik, tajnik Walter Woschitz ter odbornika Janko Perne in Peter Stern — so informirali NSKS o svojih dejavnostih in o trenutnem položaju, v katerem se nahajajo graški študentje. Obširno so poročali o disciplinarnem postopku proti prof. Beermannu, ki se je solidariziral s koroškimi Slovenci. Zastopniki NSKS so obljubili, da bodo primerno intervenirali.

Važna tema razgovorov je bila tudi dejavnost slovenskih študentov na dvojezičnem ozemlju, tako med šolskim letom kakor tudi med počitnicami. Naloga študentov je, da kot bodoča inteligenca nastopajo kot buditelji povsod tam, kjer ljudstvo potrebuje njih samozavest. Pozitivno je bilo tu omenjeno udejstvovanje graških študentov v Slovenskem atletskem klubu, kjer vršijo poslanstvo, da tudi v obrobnih in nemških krajih predstavljajo slovenskega človeka. Še bolj pa temu služi pevski zbor graških študentov, ki je pogostokrat nastopal v obrobnih krajih jezikovno mešanega ozemlja, tam, kjer je vsa druga slovenska kultura na tleh in so domačini še posebej hvaležni za slovensko prireditev, ki je mnogokrat tudi edina te vrste.

Precejšnjo hibo za uspešnejše udejstvovanje Kluba slovenskih študentov v Gradcu je treba videti tudi v tem, da graški študentje nimajo lastnih društvenih prostorov, kamor bi študentje vsak čas lahko prišli in kjer bi se shajali.

Osrednji tajnik NSKS Filip Warasch je v imenu svoje organizacije obljubil graškim študentom vso podporo v okviru svojih možnosti, da bo študentsko delo v bodoče še uspešnejše. S strani NSKS so se udeležili razgovora še član predsedstva Jože Wakounig, referenta dipl. inž. Franc Kattnig in Miha Zablatnik ter tajnik KKZ Tolmajer.

P. S.: V okviru razgovora je bilo slišati tudi zanimivo anekdoto: V zgodnjih šestdesetih letih, ko je dr. Bruno Kreisky bil zunanji minister, ga je Klub slovenskih študentov — takrat je obstajal šele eden, dunajski — povabil na predavanje. Predlagali so mu, naj govori o koroških Slovencih ter o členu 7 avstrijske državne pogodbe. Zunanji minister Kreisky je odklonil in predlagal, da bo govoril o Južnem Tirolu, ki je bil takrat aktualen, ter se koroškega vprašanja dotaknil le ob robu, ker mu ta tema ni bila „abendfüllend“, torej, da z njo ne bi govoril ves večer. No, sedaj, deset let pozneje, pa ima Kreisky program, ki je res, in celo bolj kot „abendfüllend“.

Zanimivo, da še v nobenem pismu bralca v katerem koli koroškem dnevniku ni bilo slišati pritožbe, da bi angleščina v ljudski šoli, ki jo sedaj uvajajo kot šolski poizkus, škodovala otrokom.

UVODNIK

Odpustili smo, pozabiti ne moremo in ne smemo!

Kar so leta dolgo pripravljali, so začeli marca 1938 uresničevati. Župnik Vinko Poljanec je bil prva žrtev in ko se je po dveh mesecih vrnil iz gestapovskih zaporov, je bil smrti zapisan in je 28. avgusta 1938 našel na škocijanskem pokopališču zadnji mir, ko je prej leta posvetil škocijanski fari kot kaplan in župnik vse telesne in duhovne moči. Poljancu so sledili številni drugi slovenski duhovniki. Politično in tudi prosvetno delo je bilo utesnjeno in onemogočeno, dokler ni 6. aprila 1941 padel nacistični bič na ves slovenski narod. To je bil čas, ko Karavanke niso bile dovolj visoke, čas, ko so „domovini zvesti“ pomagali podirati južno mejo bivše Avstrije, kakor so marca 1938 v sklopu avstrijske legije podrli severno mejo. Aprilu 1941 je sledil april 1942, množično izseljevanje najmlajših in tudi najstarejših članov skupnosti koroških Slovencev. Medtem ko so bili leta 1939 le posamezniki določeni za zapore oziroma za izgon iz dežele, je april 1942 pokazal celoten načrt. V potu svojega obraza so služili svojim domovom in čez noč postali brezpravni brezdomci. Krivica je bila tako grozna, v nebo vpijoča, da vere v pravico tudi pri rojakih v tujini ni mogla zrušiti. Ko sem za Binkošti 1942 obiskal izgnance v taborišču na Hesselbergu, nisem našel obupanih, marveč ljudi, ki so verovali v zmago pravice in ta vera jim je dajala moč, da so mogli prenašati vse gorje.

Aprilu 1942 je sledil april 1943, ko so nacistični krvniki obglavili 13 naših rojakov. Za april 1943 pa je bilo predvideno drugo množično izseljevanje koroških Slovencev. To izseljevanje pa je bilo načrtovano že v prostor med Harkovom in Rostovom, kjer naj bi bila Nova Koroška (Neukärnten).

Tokrat naj bi bili izseljeni vsi, ki so se pri ljudskem štetju 1939 zapisali za Slovence ali Windische. Izvedba tega načrta pa je bila onemogočena zaradi vojnih uspehov ruskih čet, ki so tedaj zopet zasedle Harkov.

Temu Velikemu petku pa je sledilo velikonočno jutro, 8. maja 1945. Na nas in na naših zastopnikih je, da ne zaspimo smisla tega velikonočnega jutra, ki je z besedami zapisano v državni pogodbi maja 1955. Z besedami se ne moremo in ne smemo zadovoljiti. Besedno so nam zagotovili vse politične in kulturne pravice v svečani izjavi 28. septembra 1920, besedne izjave so avstrijski zastopniki dajali na konferencah za avstrijsko državno pogodbo v Londonu, Parizu in Moskvi. Ko je bila državna pogodba podpisana, so uničili obvezno dvojezično šolo, ki je dejansko ustvarjala osnovo medsebojnega poznanja in spoštovanja Slovencev in Nemcev v deželi. Pretrdi in preboleči so bili nauki Velikih petkov, zaradi tega za nas obstaja Velika noč le v dejanski enakopravnosti.

Djt

Šolstvo manjšine: Koroške in BiH

Jugoslovanska delna republika Bosna in Hercegovina bo v kratkem povišala število občin, v katerih bo možen pouk v materinem jeziku tistih narodnih skupnosti, ki živijo v tej delni republiki. Tudi šolski program za ta pouk bo postal obširnejši. To je sklenila skupščina (parlament) Bosne in Hercegovine. V Bosni in Hercegovini živijo složno številni narodi in narodnosti. Po sklepu skupščine se bodo številnim že obstoječim jezikovnim programom narodnih skupin (albanščina, poljščina, madžarščina, češčina in italijanščina) pridružila tudi možnost pouka v jeziku Romov, ki ga govorijo cigani. V ta namen proučujejo sedaj možnosti, kako bi ta jezik najbolj smotrno poučevali.

Na območju SR Bosne in Hercegovine živi nad 17.000 pripadnikov 18 narodnih skupnosti, kar odgovarja 0,46 odstotkom prebivalstva te republike. Po statističnih podatkih so najbolj številni Ukrajinci (5300), sledijo jim Albanci (3700), Romi (1500) ter Madžari (1300) itd.

V občinah Prnjavor in Prijedor, kjer živi največ pripadnikov ukrajinske, češke in italijanske narodne skupnosti, je pouk v materinem jeziku, katerega se udeležuje 370 otrok. Samo pouk v ukrajinščini obiskujeta v Prnjavoru 102 otroka.

Pripadnikom narodnih skupnosti je zajamčen enakopraven položaj ter vsesplošni razvoj na vseh področjih družbenega življenja. Vse njihove pravice so zajamčene v jugoslovanski ustavi ter v ustavi delne republike.

Pouk v jeziku Romov bodo pričeli kljub številnim težavam, zaradi katerih v mnogih drugih državah — vključno Avstrije — ne bi zapravljali niti misli na podobno dejanje: Pripadnikom narodne skupnosti Romov naj bi bil zajamčen pouk v materinem jeziku, akoravno nimajo enotnega pismenega jezika in ne pravopisa in literature. Pred kratkim je izšel prvi slovar v romsko-srbohrvaškem jeziku in je bila objavljena zbirka ciganskih pesmi. Sedaj pripravljajo slovnico.

Na Koroškem doživljamo nasprotno: nikjer ni opaziti stremljenja med odločujočimi politiki treh večinskih strank, da bi koroškim Slovencem dali obsežnejše možnosti za pouk v materinščini. Zato pa se trudi vsak politik, da bi povsod tam, kjer poudarja, da se na sedanjem manjšinskem šolskem sistemu ne sme ničesar spreminjati, našel tudi stranska vratca, da bi drugič mogel zahtevati še manj slovenščine: ker pač to zahteva praksa, ker menda ni povpraševanja za slovenščino. Povpraševanja v bolj intenzivni obliki pa tako dolgo ne bo, dokler ponudba pouka slovenskega jezika ne bo atraktivna za vse starše. Z drugimi besedami: če merodajni politični faktorji, pa tudi učitelji in ravnatelji odsvetujejo pouk v materinem jeziku, češ da otrok tega ne bi zmogel, ne moremo govoriti o normalnem in svobodnem sožitju.

Sedmojulijska zakonodaja 1976 je poleg manjšini sovražnega zakona o narodnih skupnostih in novele zakona o ljudskih štetjih prinesla še en zakonski ukrep, ki izredno škoduje manjšini. Novela tako imenovani Gehaltsüberleitungsgesetz-a, ki določa oziroma je določal, da morajo ravnatelji na dvojezičnih šolah imeti izpit v slovenščini. Tega jim sedaj ni več treba, menda je večina s tem postala enakopravna. Ne glede na to, da ravnatelj, ki ne zna slovensko, ne more kontrolirati pouka slovenščine na lastni šoli, se z novelo tega zakona spremeni tudi mnogo v hierarhiji šol na dvojezičnem ozemlju. Kajti ravnatelj, ki sam zna slovensko in razume slovenski narod, zlepa ne bo gledal ozkotirno na vprašanje prijave k dvojezičnemu pouku. Vprašanje koristi znanja slovenskega jezika zna tak ravnatelj pozitivno oceniti, ker ima tudi sam korist: doklado. V bodoče se je upravičeno treba bati, da ravnatelj, katerega vprašajo starši za nasvet, ne bo imel ne primernega obzorja in razumevanja in bo odgovoril, da slovenščina ni koristna.

Še nekaj opazujemo: šolska oblast sama noče propagirati možnosti pouka slovenskega jezika. Edina častna izjema je bil bivši predsednik deželnega šolskega sveta Guttenbrunner, ki je podpisal tak poziv. Toda poziv sta izdali dve organizaciji koroških Slovencev in nikakor ne šolska oblast, ki sicer propagira vsak tečaj Rdečega ali zelenega križa ali tudi drugih nešolskih ustanov. Možnost pouka slovenskega jezika pa se raje zamolči. V ostalem pa niso redki primeri, da učitelji izrecno opozarjajo na možnosti, kako je treba otroka pravilno odjaviti.

Pri nas na Koroškem nadalje vedno zopet trdijo, da je istočasni pouk dveh jezikov prehuda obremenitev za otroka. Zahteva po ločenih šolah in razredih — zahteva po politiki apartheida — se vedno zopet ponavlja. V Bosni in Hercegovini poučujejo precej več kot dva jezika v isti šoli, v istem razredu. Uspehi vzpodbujajo učitelje, da uvajajo programe v še drugih jezikih.

NARODNI SVET ODLOČNO ZAVRNIL NAPADE WAGNERJA

Predsedstvo Narodnega sveta koroških Slovencev je na svoji seji v sredo odločno zavrnilo vse poskuse deželnega glavarja Wagnerja, da z neosnovanimi napadi na izvoljene predstavnike slovenske manjšine na Koroškem še nadalje zaostri napeto ozračje na Koroškem. Prav tako je predsedstvo obsodilo neodgovoren napad glasila SPÖ „Kärntner Tageszeitung“ na korespondenta „Dela“ Marjana Sedmaka in ocenilo, da spada prav tako v poskuse ustrahovanja koroških Slovencev, ki se odločno branijo sprejeti tako imenovano julijsko zakonodajo, ker bi pomenila pristanek v lastno nasilno germanizacijo.

NT bo v naslednji številki obširno poročal o nadaljnjih reakcijah.

OZN: Slovenci predali peticijo

Kakor smo že v zadnji številki poročali, je delegacija obeh osrednjih organizacij koroških Slovencev po nadvse uspešnem pohodu koroških Slovencev na Dunaj, zadnjo soboto ostala na Dunaju, kjer je v ponedeljek predala odboru Združenih narodov za odpravo rasne diskriminacije peticijo, v kateri opozarjajo koroški Slovenci na kratenje pravic, ter obširno informacijsko gradivo za vsakega eksperta. Gradivo in peticijo je dobil tudi generalni sekretar OZN dr. Kurt Waldheim, ter komisija za človekove pravice v Ženevi. Sliki kažeta delegacijo Narodnega sveta koroških Slovencev ter Zveze slovenskih organizacij (Marija Wakounig, Filip Warasch in Karel Smolle) tik pred vstopom v prostore, kjer zaseda odbor OZN za odpravo rasne diskriminacije. Avstrijski policaji so postopali kot smo navajeni od njih. Dva od njih sta z brzostrelkami zasledovala vsak korak in vsako kretnjo delegacije, kakor da bi bili njeni člani nevarni teroristi. Slikanje predaje od policije ni bilo dovoljeno.

Sedanji problemi - podaljšani za nekaj časa

Evropske dežele in dežele Amerike sedanji mednarodni gospodarski recesiji ne morejo biti kos. Težave, ki so v mednarodni trgovini nastale zaradi medsebojne konkurence na področju cen blaga, so spravile vrsto dežel in podjetij v resno krizo, ker so zgubile to in drugo mednarodno tržišče.

Posledice, s katerimi imajo spričo tega razvoja opravka, so brezposelnost in apatija podjetij proti najetju kreditov za nadaljnje investicije, s čemer je tesno povezano vprašanje potrebnega večanja delovnih mest. Starejši delojemalci marsikje trepetajo za svoje delovno mesto, mladi pa vse tja do visokokvalificiranih strokovnjakov delovnega mesta skoraj ne najdejo.

Istočasno narašča število podjetij industrije in terciarnega sektorja, ki zaradi okorelosti svojih proizvodnih in poslovnih procesov niso več kos vzdržati konkurenco drugih regionalnih, posebej pa še mednarodnih podjetij. Ta konkurenca pa je v letih recesije postala iz dneva v dan močnejša, medtem ko jo številna podjetja v letih konjunkture skoraj niso občutila.

To gospodarsko politično podnebje, v katerem živimo od leta 1974 naprej — ko so arabske dežele zvišale ceno nafte — se v prihodnjih letih ne bo spremenilo. To je mogoče povzeti iz zadnje prognoze Evropske gospodarske komisije Organizacije združenih narodov (ECE), ki je bila zadnji teden objavljena.

Po zadevni prognozi ECE, ki ima svoj sedež v Ženevi, Evropa in Severna Amerika skoraj ne moreta več pričakovati, da se bodo dani gospodarski pogoji pred letom 1980 izboljšali. Gospodarski interesi njunih dežel so preveč kontrarni, da bi jih bilo mogoče letos ali prihodnje leto spraviti na enotni imenovalec v smeri poživitve gospodarske konjunkture. Dosedanji politični impulzi za večjo produktivnost so obtičali v pesku različnih interesov teh dežel in njihovih nacionalnih in mednarodnih podjetij. Produktivnost je nazadovala, število brezposelnih pa se je zvečalo.

Po analizah ECE sta Evropa in Severna Amerika v obdobju 1967—1970 dosegli še letni porast bruto narodnega produkta v višini 4,9 odstotkov. V naslednjem štiriletju, to je med letom 1971 in letom 1974 je ta porast nazadoval na 3,8 odstotkov, in v zadnjem štiriletju, ki bo šlo h kraju prihodnje leto, bo ta porast znašal kvečjemu še borih 2,5 odstotkov, verjetno pa celo samo še 2 odstotka. To pa je premalo za ostvaritev novih delovnih mest, na katera mladina širom Evrope čaka. Zato bo trajala peza brezposelnosti še naprej. Pred to pezo bodo delojemalci, zlasti pa brezposelna mladina šele oteti, ko bo uspelo, da bo svetovna trgovina spet dosegla poraste, ki jih je zabeležila do leta 1975.

Istočasno — tako meni ECE — se mora letna rata inflacije v Evropi vidno zmanjšati. Dokler od lanskih 10,5 odstotkov ne bo zdrknila na polovico, ni pričakovati, da bodo podjetja pripravljena zopet več investirati. Dotlej bodo na evropskem in severnoameriškem kapitalnem trgu ostale zmrznjene milijarde valut, ki bi bile drugače razpoložljive za zagotovitev in večanje delovnih mest.

Pod črto: Prognoza ECE je v bistvu bilanca protislovij, s katerimi ima svet opravka zaradi politike „kdo bo koga". Ob teh protislovjih so „mali" še vedno podvrženi interesom „velikih". To velja v velikem mednarodnem cirkusu za malo republiko Avstrijo enako kot za njena gospodarska podjetja, prav posebno pa za armado njenih delojemalcev, ki ali trepetajo za svoje delovno mesto ali pa čakajo na njega. Pred letom 1980 v tem pogledu ne smemo pričakovati milejših zvezd. Dotlej pa bi bilo v prid tako delojemalcev in podjetnikov na mestu, da bi si pri nakupovanju inozemskega blaga pripeli svoj pas. Kar je v naši državi domačega blaga v izobilju na trgu, ni treba uvažati od drugod.

(bl)

Izrael: obrambni minister Peres kandidat

Izraelski obrambni minister Šimon Peres je postal le dober mesec pred izraelskimi volitvami glavni kandidat vladajoče delavske stranke. Ta stranka je šele pred mesecem z minimalno prednostjo imenovala za glavnega kandidata sedanjega ministrskega predsednika Rabina. Toda Rabin, ki ga smatrajo za zmernega, se je spotaknil nad strogimi deviznimi predpisi: v času, ko je bil izraelski poslanik v Združenih državah Amerike, je njegova žena odprla tam konto, ki ga ni stornirala ob vrnitvi v Izrael. Akoravno je na tem kontu bila od tega časa naprej naložena le majhna vsota, je Rabin potegnil konsekvence: dejal je, da je za dejanje svoje žene v precejšnji meri tudi odgovoren sam in priznal, da je za ta konto tudi vedel. Zato je odložil tudi glavno kandidaturo. Ironija pa je ta, da je Rabin šele pred kratkim dejal, da bo izraelska policija strogo zasledovala vse devizne prekrške in kaznovala vsakogar, ne glede na njegov čin ali ugled. Temu svojemu stavku se je pokoril. Kaznovali so ga na denarno kazen v višini 30.000 šil., njegova žena Leah pa se bo morala posebej zagovarjati pred sodiščem.

Konto so odkrili le slučajno. Neki izraelski novinar je Rabinovo ženo prejšnji mesec ob obisku v ZDA opazoval, kako je šla v neko banko ter tam dvignila denar. Novinar je nato sam vzel 50 dolarjev ter dejal bančnemu uradniku, naj se ta vsota plača na konto Leah Rabin. S potrdilom v roki je imel časnikar dokaz o eksistenci konta.

Strogi predpisi v vseh deviznih zadevah prav tako nazorno kažejo na ogroženost Izraela. Kajti za bankarstvo v tradicionalnem pomenu naložitev denarja v izraelskih bankah zaradi stalne ogroženosti eksistence te države ni posebej zapeljiva in zaradi tega Izraelci, ki se priznano spoznajo na te mehanizme, tudi raje nalagajo denar na „varnem" tujem. Posledica je, da so izraelske banke čez nekaj časa omejene v likvidnosti, nimajo denarja. Omejitev kot samozaščita torej. Izjema je veljala le za tiste Izraelce, ki so zaposleni na tujem.

Imenovanje Peresa za glavnega kandidata je prineslo tudi nemalo problemov, kajti Peres velja za „sokola" v nasprotju z „golobom" Allonom ali Ebanom, sedanjim in bivšim zunanjim ministrom; je pa tudi odločnejši od Rabina. Koalicijski partner delavske stranke, levosocialistična Mapam-stranka, je pred volitvami izjavila, da odklanja Peresa in da bo v slučaju njegovega imenovanja prenehala s koalicijo, nakar je Peres obvezno izjavil, da se bo pokoril zunanjepolitičnemu programu stranke, ki predvideva tudi teritorialne odpovedi v primeru, da bodo Arabci prišli Izraelu naproti. Kljub svojemu sokolskemu značaju velja Peres za pragmatika, ki bi se znal pokoriti temu programu. Njegovo imenovanje pa kljub temu smatrajo deloma za senzacijo, z obema zunanjima ministroma ob strani pa si bo pridobil verjetno tudi zaupanje tam, kjer ga doslej ni imel.

ANR: Neonacizem v Avstriji

Na dunajski univerzi se vedno bolj glasno in s silo uveljavlja „Aktion neue Rechte" (ANR). Zadnji spopad na dunajski univerzi je enkrat več pokazal njen značaj. S koli in pištolami ter čeladami skušajo terorizirati druge študentske skupine, predvsem pred visokošolskimi volitvami. ANR izdaja glasilo „Richtung". Že germanska pisava kaže na vsebino. V svojem programu imajo jasno zapisano, da se priznavajo „zur biologischen Verschiedenheit von Menschen, Völkern und Rassen, zum elitären Prinzip der Natur". Nadaljnji člen: „Wir bekennen uns zur deutschen Nation als politisch bindender Einheit". — To ne more — ker so državne meje politične meje — pomeniti ničesar drugega, kakor da je želja po združeni Nemčiji zajamčena v načelnem programu tega društva sploh. Dalje: „Wir fordern die nationale Einheit und Freiheit für die ganze deutsche Nation auf ihrem bestehenden Lebensraum einschließlich jetzt fremdbesetzter Gebiete... Wir lehnen den Begriff einer ‚österreichischen Nation'entschieden ab und bekennen uns zum deutschen Charakter dieses Gebietes. Wir bekämpfen alle Versuche zur Überfremdung und Entdeutschung unserer Heimat... Die Kunst ist vor Schmutz und Schund sowie Entartung zu schützen... Die großzügige Förderung gesunder, kinderreicher Familien ist dazu ebenso notwendig wie die Erkennung und Eindämmung von Erbkrankheiten." (Citate smo namenoma navedli v nemščini, da se posamezni pojmi v prevodu ne bi omilili). Navedeni citati močno spominjajo na tozadevna izvajanja v „Mein Kampf". Kljub temu je ta organizacija danes še vedno dovoljena. Po vsem tem je logično, da je ta organizacija tudi proti zaposlitvi sezonskih delavcev („balkanizacija grozi Dunaju") ter da hočejo ohraniti Koroško nemško. V eni od številk „Richtung" pa navajajo tri težišča, ki skrbijo te nemške skrajneže: „1. Ansiedlung von balkanesischen Fremdarbeitern, 2. Slowenisierungsversuche Südkärntens, 3. Geschichtslüge der ‚österreichischen Nation'."

„Aktion neue Rechte" je sprovocirala 31. marca na dunajski univerzi pretep, potem ko so skušali onemogočiti propagando ostalih frakcij za volitve v študentsko zastopstvo. Avstrijski neonacisti so pobijali s koli, dva študenta sta streljala s pištolami na plin, nacisti pa so nastopali skoraj izključno s čeladami. Na balkonu so imeli tablo: „Aktion neue Rechte — Kärnten bleibt deutsch". Zadržanje policije ni bilo novo: z lisicami je odgnala enega od antifašističnih študentov, ki naj bi sedel do začetka procesa, nacist Georg Gasser, ki je streljal, je bil še isti dan zopet na prostem.

Kratke vesti

GENERALNI TOŽILEC ZRN BUBACK UMORJEN

● 7. aprila sta dva terorista v mestu Karlsruhe v Zvezni republiki Nemčiji ustrelila generalnega tožilca Siegfrieda Bubacka, ki je zasledoval tudi teroristično skupino Baader-Meinhof. Bubacka sta atentatorja z motornim kolesom zasledovala. Ko je njegov službeni avtomobil moral obstati na križišču, je druga oseba na kolesu — verjetno ženska — z brzostrelko smrtno zadela Bubacka in šoferja. Teroriste zdaj iščejo povsod, tudi po Avstriji. V ZRN pa so zaostrili varnostne ukrepe pri vseh zaprtih teroristih. Atentat so vsi obsodili kot zločin na demokraciji.

PROTI KEMIČNEMU OROŽJU

● Združene države Amerike ter Sovjetska zveza sta se prejšnji teden v Ženevi pogajali o problemih prepovedi kemičnega orožja. Pogajanja so bila v okviru konference o razoroževanju SALT. Pogajanja se bodo nadaljevala. Medtem se vsaka vojska ščiti proti strojni bojazni s posebnimi ABC-napravami: proti atomskemu, biološkemu ter kemičnemu zastrupljenju. Kakšne dimenzije je to pogajanje obeh največjih sil že doseglo, kaže karikatura v nekem jugoslovanskem časopisu: Carter in Brežnjev prideta do spoznanja, da se bo treba pogajati o pravici človeštva do obstoja.

ITALIJANSKI OBČINSKI ODBORNIKI JAMČIJO

● Italijanski občinski odborniki jamčijo tudi s svojim privatnim premoženjem za primerno uporabo občinskega denarja, je ugotovilo vrhovno italijansko sodišče ter obsodilo več odbornikov predvsem iz levičarskih strank, da plačajo nazaj okoli 700.000 šilingov. Ta denar so darovali pred leti za humanitarne namene Severnemu Vietnamu, kar je sicer sodišče priznalo, vendar dejalo, da so bili s tem oškodovani občani.

DELEGACIJA ZDA NA KITAJSKO

● Pomanjšanju napetosti naj bi služil obisk ameriške delegacije na Kitajskem, ki jo bo vodil sin novega ameriškega predsednika Carterja. To bo prvi kontakt od nastopa novega ameriškega predsednika. V njegovi okolici so registrirali, da je Carter vpeljal docela drug stil ne le v uradih, ampak tudi v osebnem stilu vladanja, ki močno spominja na stil raznih monarhov: del obveznosti, predvsem reprezentance, mu je odvzela družina: mati, žena, sin. Na drugi strani pa Kitajska snubi tudi nekdanjega ameriškega predsednika Richarda Nixona, ki je tudi seriozen kandidat za morebitnega veleposlanika ZDA v Pekingu, po „normaliziranju" medsebojnih odnosov.

Pismo bralca:

Predmet: Dohtarjə Miranə Cvitrə

Joj, kako smo občutljivi! Ne moremo verjeti, da človek lahko tako užaljeno reagira na kritiko, ki jo imam za potrebno. Je pa stara koroška bolezen, da marsikdo prehitro zameri, če ga ne pohvališ. Saj je delal „za narod".

Sicer pravimo, da se naj tretji ne vmešava, če se že dva tepeta. Predsednik KLUBA MLADJE pa je upravičeno kritiziral koledar SLOVENSKE VEŽE v Celovcu, ki je vse drugo kot posrečen. Znani umetnik Folti Oman je gotovo rad dal na razpolago svoje slike, škoda, da ni prevzel še oblikovanja koledarja. Naslovna stran je v redu, pri ostalih me moti barvni papir in predvsem to, da se slike zgubijo. Spominjam se lepega koledarja Wernerja Berga, ki na žalost ni služil za vzgled.

Še nekaj: Zakaj koledar v treh jezikih? Ali je bila to želja deželnega glavarja, ki je menda — kakor so pisali nemški dnevniki — osebno razpošiljal te koledarje.

Kar je prinesel VESTNIK 1. aprila pod tribuno bralcev, me v glavnem manj zanima. Moti me zadržanje v zvezi z domačim narečjem, ki je moja materinščina. Ne morem si predstavljati, da bi rekel v Št. Janžu: „Danes pojdem k zdravniku!" Natepli bi me. Zato raje rečem v šentjanščini: „Dons hrem dohtarjə!" Pa recite, da to ni slovensko?

Hanzi Gabriel, Dunaj

Nepozabni vtisi o dvojezičnem šolstvu v Lendavi

Letošnjega učiteljskega srečanja, ki ga je spet pripravila Zveza slovenskih izobražencev v Celovcu, se je udeležilo nad 50 učiteljev, profesorjev in izobražencev iz vseh predelov dvojezične Koroške. Seminar je bil v velikem tednu v Murski Soboti, na Prekmurskem in nas je seznanil s tamkajšnjim sistemom dvojezičnega šolstva. Na Prekmurskem, ob madžarski meji, živi približno 12.000 Madžarov.

Mislim, da govorim tudi v imenu svojih kolegov, če pravim, da smo odnesli iz Murske Sobote vrsto nepozabnih in dragocenih vtisov. Sam zase lahko pravim, da sem se vrnil na Koroško srečen kot redkokdaj poprej, poln novih idej in globokih vtisov. Skušal bom opisati vrsto stvari, o katerih mislim, da so ravno za nas in naše šolstvo velikega pomena.

Naj omenim najprej dvojezično osnovno šolo v Lendavi, ob jugoslovansko-madžarski meji. Kot sem že omenil, živi v tem kotu Slovenije tudi madžarska narodna skupnost; zato je pouk na tej šoli dvojezičen. In sicer je pouk — nasprotno našemu trenutnemu šolskemu sistemu — obvezen za vse šolarje dvojezičen. Šolo obiskuje nad 900 učencev. Z ravnateljem in učiteljskim zborom na čelu so nas prav prisrčno pozdravili z recitacijami v obeh jezikih. Prisostvovali smo, razporejeni po skupinah, dvojezičnemu pouku v posameznih razredih. Nato je sledila kulturno-folklorna prireditev v telovadnici šole. Telovadnica je bila večja kot pri nas športna dvorana v kakem mestu. Prireditev je potekala skrajno dvojezično, čeprav nihče od nas ni razumel niti besede madžarščine. Slišali smo slovenske in madžarske pesmi („Tam kjer teče bistra Zila"), recitacije v obeh jezikih ter videli folklorne plese v narodnih nošah.

Ravnatelj šole nam je razložil, da potekajo ravno šolske prireditve, ko so navzoči tudi starši, skrajno dvojezično. Šola skuša s tem prispevati k sožitju med obema narodnima skupnostma. Nakazal je, kako važno se mu zdi, da slišijo starši govoriti, recitirati in peti lastnega otroka v obeh jezikih. Kakšna razlika v primerjavi z našimi šolami. Kje in kdaj še slišimo pri nas ob večjih šolskih prireditvah slovensko besedo?

Po prireditvi v telovadnici smo se zbrali v konferenčni sobi, kjer smo imeli v diskusiji priliko zavzeti stališče k temu, kar smo videli na šoli in v razredih ter k drugim problemom dvojezičnega šolstva.

Predvsem smo spoznali in videli, da se na tej šoli ujema teorija s prakso. To, kar je napisano v zakonih, se na papirju stoodstotno ujema s tem, kar smo videli pri pouku v razredih — skrajna dvojezičnost v šolskem življenju. Kaj pomenijo najlepši zakoni, če pa praksa — kot pri nas na Koroškem — kaže nasprotno sliko. Soba ravnatelja, konferenčna soba, razredi, telovadnica, povsod dvojezični napisi. Ravnatelj je ob tej priliki razložil, da je psihološko za otroka zelo važno, da v okolju, v katerem se giblje, vidi javne napise tudi v tem jeziku, ki mu je ljubši. Rekel je, da se otrok ne počuti dobro, če ne vidi napisov v „svojem" jeziku. Kakšna razlika v primerjavi z našimi šolami! Kje, v kateri šoli vidimo pri nas tudi v slovenščini napisano: 2. razred, konferenčna soba ... itd?

Praktično se odigrava dvojezični pouk na osnovni šoli v Lendavi (madžarski napis Lendva) tako: Pri vpisovanju ugotovi učitelj v razgovoru s starši jezik, ki ga otrok govori doma v družini, ne vprašujejo po materinščini (Erhebung der Muttersprache), učitelj vpraša starše, v katerem jeziku bo otrok laže sledil pouku! V 1. razredu se madžarski otrok uči pisati v madžarščini, otrok slovenskih staršev piše v slovenščini. Ustno predava učiteljica paralelno v obeh jezikih. V 2. razredu se vloge menjajo: Madžari se učijo pisati slovensko, Slovenci pa pišejo madžarsko. Od tretjega razreda naprej poteka pouk za vse učence ustno in pismeno dvojezično. Torej obvezen dvojezični pouk za vse šolarje — in nihče še ni umrl! Ni bistveno število šolarjev ene ali druge narodnosti! Ravnatelj je poudaril, da ima na šoli razred z enim samim Madžarom. Kljub temu poteka normalno dvojezično. „Ni bistveno število, ne jezik, gre za osebnost!" — je ob tem primeru izjavil ravnatelj šole.

Vodja šole je poudaril tudi izredno visok učni uspeh dvojezične šole. 92 odstotkov učencev, ki obiskujejo srednje šole, uspešno sledi pouku na teh šolah. To število leži nad poprečjem v primerjavi s šolarji, ki prihajajo iz enojezičnih šol. Primer kaže, da učenci dvojezičnih šol uspešneje delujejo tudi na gimnaziji.

Na vprašanje, kako bi zagovarjali v Lendavi tamkajšnji sistem obveznega dvojezičnega šolstva pred koroškimi politiki, ki na Koroškem zagovarjajo „demokratični sistem dvojezičnosti" (kdor želi pouk tudi v slovenščini, se mora prijaviti!) — smo slišali čudovit odgovor šolskega nadzornika:

„Če zahtevam od sočloveka, da me bo spoštoval in razumel, je nujno potrebno, da tudi jaz njega spoštujem in skušam razumeti. Pri tem pa je nujno potrebno, da skušam obvladati in spoštovati njegov jezik in njegovo kulturo! Kako bom razumel in spoštoval človeka, s katerim živim v skupnem življenjskem prostoru, če se nisem pripravljen naučiti niti njegovega jezika? Kako morem potemtakem zahtevati od sočloveka, da se ta uči mojega jezika? Pri nas je ravno dvojezično šolstvo odigralo svojo vlogo: Medtem ko je lansko leto v Globasnici ščitilo 150 policistov prireditev koroških Slovencev, imamo pri nas vsako leto več prireditev tako slovenske kot madžarske narodne skupnosti, in niti en policist ne ščiti take prireitve."

Slišali smo tudi to izjavo: „Ideja demokracije je ta, da se sleherni človek lahko brez konfliktov vključuje v okolico, v kateri se pojavlja. Tej zahtevi je pri nas zadoščeno. Ni niti najmanjšega spora med obema narodnima skupnostma!"

Kje se pri nas na Koroškem Slovenec lahko vključuje v okolico, kjer se pojavlja, brez spora, brez odpovedi do svoje narodne pripadnosti, do svojega materinega jezika? Kje se sme koroški Slovenec v javnosti posluževati materinega jezika?

Mislim, da je treba končno jasno povedati, da pri nas na Koroškem pravih dvojezičnih osnovnih šol ni! Kdor govori pri nas o dvojezičnih šolah, ta ne vidi ali noče videti realnosti. Dvojezičnost je le formalna, na papirju, v zakonih — praksa pa preveč jasno kaže, da imamo nemške šole, v katerih se učijo prijavljeni učenci tudi slovenščine. Nikakor pa ne moremo trditi, da je slovenščina enakopravna z nemščino. Bistveni pogoj za dvojezično šolo je ta, da je jezik — nemški ali slovenski — element sožitja, ne element razprtij

Po vsem tem, kar sem videl v Lendavi, predlagam, da osrednji organizaciji priredita za koroške politike, pedagoge in časnikarje seminar na dvojezični osnovni šoli v Lendavi. Videli bi, kako enostavno se dajo rešiti manjšinska vprašanja, če družba in državna oblast priznata manjšino kot element, ki obogati lastno kulturo in državo. Trenutna „rešitev" manjšinskega vprašanja na Koroškem ima en sam cilj — etnocid! *Jožko Wrosich, Loče*

DR. WOLFGANG NEUGEBAUER: (5. nadaljevanje)

Avstrijski odpor 1938-1945

ODPOR POSAMEZNIKOV

Poleg odpora skupin, organizacij in strank je obstajal tudi širok tok individualnih odporniških dejanj proti NS-režimu. Ljudje so, prepuščeni popolnoma sebi samemu, iz najrazličnejših motivov nasprotovali nasilni vladi nacionalsocialistov. Humanitarni premisleki, sočutje z zasledovanim bližnjim, mržnja in sovraštvo proti zločinskemu režimu so bili korenine tega neorganiziranega, iz ljudstva prihajajočega odpora, ki ga niso mogle preprečiti niti gigantična propaganda niti najostrejše kazenske grožnje in ustrahovalni ukrepi. Na tem področju naletimo na najrazličnejše oblike odpora: krog seže od protinacističnega vedenja in protinacističnih izjav preko ilegalne propagande z letaki in poslušanja sovražnikovih oddajnikov tja do pomoči in do sabotaže.

Pretežni del od skoraj 10.000 postopkov Posebnega sodišča na Dunaju v letih od 1938 do 1945 zadeva kazniva dejanja zaradi katerihkoli prepovedanih izjav; prav tako je v vsakem dnevnem poročilu dunajskega gestapa zabeleženih več aretacij zaradi takih deliktov. Te, režimu sovražne ali kritične izjave, kar najbolj izražajo jasno razpoloženje med prebivalstvom, ker v največ slučajih niso bile mišljene kot „zahrbtne izpovedi" ali „razkrajanje obrambne moči", temveč kot spontan izraz razočaranja, ogorčenja in sovraštva proti NS-režimu. To ni bil odločni odporniški borec, ampak mnogocitirani „Majhni mož", „Človek iz ljudstva", med katerimi najdemo tudi člane NSDAP, ki so zaradi tega prišli v konflikt z gestapom in sodišči.

Težje primere so kaznovali tudi po „posebnem vojaškem kazenskem pravu" kot „razkrajanje obrambne moči". Večletne zaporne kazni in pogosto tudi smrtna kazen so bili pri obtožbah razkrajanja obrambne moči na dnevnem redu. V posebno težkih primerih, v glavnem pri tako imenovani komunistični propagandi, so uporabljali paragraf o veleizdaji tudi tedaj, če sploh ni bilo povezanosti z organiziranimi komunističnimi skupinami.

PARTIZANSKI BOJ

Klub temu, da so NS-oblasti poostrile preganjanje in razbijanje obstoječih odporniških skupin do 1943, odpor proti režimu v Avstriji ni postal šibkejši, ampak — ustrezajoč razpoloženju ljudstva — vedno močnejši. Z Moskovsko deklaracijo 1. novembra 1943 so dobile akcije odpora, ki so tekle pogosto v različne smeri, jasno usmeritev. V tej izjavi so proklamirali aliirani obnovitev neodvisnosti Avstrije kot vojni cilj, toda opozorili so Avstrijo, da bo „pri dokončni rešitvi neizogibno upoštevan njen lastni doprinos do njene osvoboditve". Iz te perspektive dobivajo partizanske akcije, ki so se začele od leta 1942 naprej v različnih področjih Avstrije, svoj posebni pomen. Izhodišče je bila Koroška, kjer so NS-oblasti spomladi 1942 začele z deportacijo Slovencev. Tu se je spojil odporniški boj komunistov z eksistenčnim bojem koroških Slovencev, tudi bližina področij jugoslovanskega partizanstva je olajševala oboroženi boj. V tirolskem Ötztalu je nastala skupina borcev predvsem iz katoliških in socialističnih krogov. Nadaljnje partizanske skupine so 1943 nastale v zgornještajerskem industrijskem območju, 1944 v koroški Zilji dolini in na Svinjski planini, ki se jim je 1945 pridružila še vrsta drugih skupin v avstrijskih gorah. Iniciativo in vodstvo partizanskih skupin so najpogosteje imeli v rokah komunisti, med borci največkrat dezerterji, ubežniki iz KZ, pregnanci, vojaški begunci in emigranti, ki so jih zavezniki odpustili — pa je najti tudi mnogo nekomunistov. Utemeljitev sodbe ljudskega sodišča o nekem katoliškem kmetu se je glasila: „Vsak, ki ima tak cilj, postane prikrit, bojazljiv, izdajalski pomagač bolševikov." Razne partizanske akcije, kot razstrelitev prometnih linij, uničenje obveščevalnih zvez, napadi itd., so oškodovali nacionalsocialistično vojno mašinerijo bolj kot vsako drugo odporniško dejanje. Temu ustrezno so udeležene kot bandite in teroriste najostreje preganjali. V kolikor je sploh prišlo do procesov, so ti vedno končali s smrtnimi obsodbami. V nekaterih slučajih je prišlo zaradi namišljene podpore partizanov do iztrebitve celih družin.

ODPOR V VOJSKI

Od tedaj, ko so postali blazni načrti Hitlerja, da bi osvojil ves svet znani, se je oblikovala med konservativno nemškim generalstvom okoli šefa generalnega štaba Ludwiga Becka opozicija, ki se je povezala v teku vojne s civilnimi opozicijskimi krogi, konservativnimi in liberalnimi aristokrati, krščanskimi člani sindikata, socialdemokrati in nazadnje tudi s komunisti. Skupno jim je bilo — ne glede na obstoječe politične diference — strmoglavljenje fašističnega krivičnega režima in konec brezupne vojne. Zarota oficirjev se je praktično razširila na vse dele vojske, razširila se je tudi v Avstriji. V 17 obrambnem poveljniškem okrožju na Dunaju se je oblikovala odporniška skupina avstrijskih oficirjev in vojakov, ki je imela stike s poročnikom grofom Stauffenbergom, centralno osebo vojaškega odpora v Berlinu. Tudi z raznimi politiki socialdemokratskega in meščanskega tabora so z nemške strani vodili pogovore o ureditvi dobe po padcu nacionalsocializma. Neuspeh puča proti Hitlerju 20. julija 1944 je bil za Nemčijo v največji meri usoden, samo od tega časa naprej je izgubilo življenje več Nemcev kot poprej v vojnih letih. Nemško opozicijo so na najbrutalnejši način likvidirali. Vojaška akcija 20. julija 1944 je imela samo na Dunaju (in v Parizu) — čeprav samo začasno — uspeh: na pisanje iz Berlina so zaprli celotno vrhovno vodstvo nacionalsocialistov, seveda so ga morali, potem ko se je zvedelo o berlinskih dogodkih, spet izpustiti. Samo dva oficirja so tu zaprli, vojaška odporniška skupina okoli stotnika (pozneje majorja) Carla Szokolla, je ostala nedotaknjena. To se je izkazalo kot velika prednost za nadaljnji razvoj odpora.

ODPOR V KONČNI FAZI

Tudi v zadnji vojni fazi, ko je bil zlom NS-vlade že očiten, je morala Avstrija utrpeti še težke izgube. V času, ko so nacistični velikaši sebe in svojce že spravljali na varno in pripravljali svoj umik po koncu vojne, je NS-pravosodje usmrtilo še mnoge, ki so dvomili v dokončno zmago ali ki so hoteli končati nesmiselni boj. Glavna naloga in glavna zasluga odporniških sil v tej fazi je bila predvsem preprečitev pokolov in pustošenj — v „Nero-ukazih" je Hitler ukazal popolno uničenje vseh, tudi za preživljenje nemškega ljudstva potrebnih inštitucij — ter skrajšanje in zaključek vojnih dejanj. Nastale so številne nove odporniške skupine, o katerih pa imamo samo malo avtentičnih podlag, ker jih gestapo ni mogel več odkriti.

ODPOR V KONČNI FAZI 1944/45

Tudi (ali ravno) v zadnji fazi vojne, ko je bil zlom vladavine nacionalsocializma že očiten, je morala Avstrija še veliko žrtvovati. V času, ko so nacistični velikaši sebe in svojce že spravili na varno in pripravljali umik po koncu vojne, je nacionalsocialistično pravosodje usmrtilo mnoge, ki so dvomili v končno zmago ali hoteli končati brezsmiselni boj. Glavna naloga in glavna zasluga odporniških sil v tej fazi je bila predvsem preprečitev pokolov in uničenja — v „Nero-ukazih" je Hitler odredil uničenje vseh objektov in ustanov, tudi tistih, ki so bile nemškemu ljudstvu potrebni, da se preživi — ter skrajšanje in zaključitev bojev.

Nastale so številne nove odporniške skupine, o katerih pa vemo le malo, ker jih gestapo ni mogel več odkriti. To so bile v glavnem bolj ali manj pomembne lokalne skupine, v katerih so delovale različne politične sile. V akcijah so delno lahko dosegli pomembne rezultate. Tako se je posrečilo npr. neki partizanski skupini pod vodstvom komunističnega španskega borca Seppa Plieseisa, ki je pobegnil iz koncentracijskega taborišča Dachau, v sodelovanju z drugimi odporniškimi silami obvarovati neprecenljiva umetniška dela iz vse Evrope, preko 7000 slik, med njimi 17 Rembrandtovih in slavni gentski oltar, ki so bila shranjena v rudniku soli pri Bad Ischlu, pred uničenjem. Tudi jetniki iz koncentracijskega taborišča Mauthausen-a, ki so bili združeni v mednarodni odporniški organizaciji, so se lahko le nekaj dni pred prihodom ameriških čet z uporom v začetku maja 1945 rešili pred nameravano likvidacijo. V nasprotju pa je 15. aprila preko 300 političnih jetnikov v kaznilnici Stein/Donavi postalo žrtev pokola, ki so ga izvedli SS-ovci.

Najpomembnejša odporniška skupina v tem času je bila 05 (šifra za Avstrijo), ki se je decembra 1944 konstituirala kot „provizorični avstrijski nacionalni komite". Ta organizacija, sestavljena najprej iz katoliških, konservativnih in liberalnih krogov, katerim so se pozneje priključili tudi socialisti in komunisti, je bila povezana s političnimi in vojaškimi vodstvi zaveznikov, vendar se ji ni posrečilo, da bi jo priznali kot avstrijsko predstavniško telo ali vlado. „Arbeiterzeitung", ki so ga tiskali v Švici in tihotapili v Avstrijo, je pozival k podpori skupine 05 kot nadstrankarskega avstrijskega odporniškega gibanja.

(Dalje prihodnjič)

Pevski zbor iz Bilčovsa v Boljuncu

Zborovska pesem je zaradi velike nagnjenosti Slovencev k tej glasbeni zvrsti tista vez, ki premnogokrat zbližuje in druži skupine in posameznike od blizu in daleč. Prosvetni društvi „France Prešeren“ iz Boljunca in „Valentin Vodnik“ iz Doline sta imeli v nedeljo v gledališču v Boljuncu v gosteh dve društvi, s katerima imate že dolgo let prijateljske odnose.

PD „F. Prešeren“ je leta 1972 gostovalo na Koroškem v slovenskem prosvetnem društvu „Bilka“ iz Bilčovsa v Rožu. Boljunčani so imeli takrat na Koroškem celovečerni spored in bili deležni toplega in prisrčnega sprejema. Gostoljubnost so seveda hoteli prijaznim domačinom na vsak način povrniti. Toda pomanjkanje primernih prostorov v domačem kraju je preprečilo vsa prizadevanja. Otvoritev novega gledališča je seveda spet vzbudila stari dolg in vabilu boljunskih prosvetarjev so se Korošci radi odzvali, tembolj, ker so nastopili tudi v Kulturnem domu v Trstu ob priliki „Primorska poje“, kjer so predstavljali koroške zbore.

Kulturno umetniško društvo **„Stane Žagar“** iz Krope in prosvetno društvo „Valentin Vodnik“ iz Doline pa bosta kmalu slavili desetletnico sodelovanja. Zbor iz Krope je namreč prvič nastopil v Dolini že leta 1969 s celovečernim koncertom, na kar sta si društvi še enkrat izmenjali gostovanja. Ob prilikah nastopov dolinskega zbora v Kropi so se zbližali tudi s pevci iz Radiš na Koroškem s katerimi od tedaj Dolinčani vzdržujejo prav tako tesne stike. V teh letih izmenjav in nastopov so se utrdila posamezna spoznanja in prijateljstva, poglobilo medsebojno poznavanje, skratka rodila se je tista vez, ki tako rada nastane med tistimi, ki imajo skupni cilj v ljubezni do zborovskega petja. Prav zato je bil posrečen naziv nedeljskega nastopa s koncertom prijateljstva, saj to tudi dejansko je, ker omogoča vzpostavljanje novih prijateljskih vezi med pevci treh držav, toda istega naroda.

Nedeljski koncert prijateljstva v gledališču „F. Prešeren“ v Boljuncu je ob udeležbi številnega občinstva popolnoma uspel in dosegel zaželeni cilj; utrjevanje prijateljstva in sodelovanja med rojaki iz matične domovine in zamejstva.

Korošci iz Bilčovsa so prenočili v Dijaškem domu, in so jih gostitelji iz Boljunca popeljali na ogled mestnih zanimivosti in Rižarne, medtem ko so pevci iz Krope, ki so bili gostje dolinskega društva, obiskali spomenik bazoviških junakov in Rižarno. Po kosilu so se gostje, predstavniki PD „France Prešeren“ in PD „Valentin Vodnik“ zbrali pri občinskem spomeniku v Dolini in se poklonili padlim s priložnostno pesmijo.

Predstavo je odprl mešani pevski zbor iz Boljunca, ki je pod vodstvom Draga Žerjala zapel tri pesmi v pozdrav gostujočim zborom. Vojko Kocjančič je v svojem govoru v imenu obeh društev — prirediteljev iz Brega poudaril pomembnost takih srečanj.

V imenu SPD „Bilka“ iz Bilčovsa je predsednik Reihman v svojem nagovoru orisal kritičen položaj koroških Slovencev, sam pa je med sporedom povezoval posamezne pesmi, ki so jih Korošci podali najprej v moški, nato v mešani sestavi. Moški zbor „Bilka“, ki ga je vodil Jožko Boštjančič, je zapel širši izbor narodnih koroških pesmi. Mešani zbor „Bilka“ se je pod vodstvom Valentina Kapusa prav tako predstavil z nežnimi koroškimi narodnimi motivi. Komorni pevski zbor KUD Stane Žagar iz Krope je pod vodstvom Egija Gašperšiča podal osem slovenskih narodnih motivov v modernejši interpretaciji.

Pred zadnjo pesmijo kroparskega zbora je dolinski župan Edvin Švab pozdravil goste in poudaril pomen meddržavnega srečanja skupin, ki jih druži isti jezik. V svojem govoru je omenil sedanjo krizo v državi, Osimski sporazum, prijateljske in ekonomske stike med Italijo in Jugoslavijo. Podčrtal je, da se Slovenci v Italiji še vedno bojijo za dosego zakona o globalni zaščiti in enakopravnosti, borba in volja do obstoja pa poteka skupno in s pomočjo vseh naprednih demokratičnih sil v državi. Na koncu se je pohvalno izrazil o vlogi slovenskih organizacij in društev in izrazil solidarnost koroškim Slovencem v njihovem boju za svoje pravice.

KDZ v Novem mestu

Ob priliki poletnega lutkovnega seminarja Koroške dijaške zveze v Dolenjskih toplicah, sta se seznanili lutkovna skupina KDZ in lutkarski krožek osnovne šole GRM v Novem mestu, ki se že dalj časa ukvarja z lutkarstvom.

Na povabilo tega lutkovnega krožka je gostovala Koroška dijaška zveza od 3. do 5. aprila v Novem mestu in okolici. S predstavo „Rdeča kapica“ je nastopila štirikrat, in sicer v Šentjerneju, Škocijanu, na Otočcu in v Domu jugoslovanske ljudske armade v Novem mestu; in ravno nastop v Domu JLA, gotovo eno izmed najlepših in najmodernejših poslopij te vrste v Sloveniji, je bil za člane KDZ posebno doživetje: otroci so živahno sodelovali in hitro smo spoznali, da jim lutke nikakor niso nov svet, kot to otrokom pri nas na Koroškem.

Gostje s Koroškega so se oglasili tudi pri predstavnikih občinske konference Zveze socialistične mladine v Novem mestu; z njo ima Koroška dijaška zveza že dalj časa zelo tesne stike. Mladinski organizaciji sta izmenjali izkušnje in se pogovarjali o perečih problemih, prav posebno o težavah Koroške dijaške zveze in o trenutnem političnem položaju na avstrijskem Koroškem.

Lutkovna krožka osnovne šole GRM in KDZ sta sklenila, v prihodnosti še bolj gojiti take vrste kulturnik stikov. V ta namen je povabila Koroška dijaška zveza novomeško lutkovno skupino na gostovanje k nam na Koroško. KDZ pa bo sodelovala na slavnostni prireditvi za novomeški občinski praznik 29. oktobra.

ZA TISKOVNI SKLAD SO DAROVALI:

Angela Wernig, Celovec	200.—
Ana Hutter, Globasnica	100.—
Ludovik Pörtsch, Šteben v Podjuni	100.—
Mirko Hajnžič, Rebrca	100.—
Friderik Jernej, Šmihel pri Pliberku	50.—
Mirko Čebul, Globasnica	50.—
Marija Hudl, Globasnica	50.—
Gostilna Greiner, Globasnica	50.—
Matilda Hutter, Globasnica	50.—
Johan Zankl, Mala vas	50.—
Jožko Pušnik, Šteben v Podjuni	50.—
Neža Writz, Šteben v Podjuni	50.—
Peter Wutte, Čepiče	50.—
Janez Dumpelnik, Šteben v Podjuni	40.—
Rihard Dumpelnik, Šteben v Podjuni	40.—
Ana Zankl, Mala vas	30.—
Ana Potočnik, Šteben v Podjuni	30.—
Franc Schatz, Šteben v Podjuni	30.—
Franc Amrusch, Šteben v Podjuni	30.—
Dominik Krušic, Kotmara vas	20.—
Marija Adlasnig, Kotmara vas	20.—
N. N., Zgornja vas	20.—
Marija Božič, Apače	20.—
Ivan Rus, Struga	20.—
Anton Zerzer, Sveče	20.—
Mirko Janežič, Rute	20.—
Johan Inzko, Podgorje	20.—
Franc Prein, Zgornje Goriče	20.—
Anton Krauzer, Dolinčiče	20.—
Ludovik Sereinig, Sreje	20.—
Leopoldina Rassinger, Št. Peter	20.—
N. N., Št. Peter pri Št. Jakobu	20.—
Marija Amrusch, Št. Jakob	20.—
Jožef Krištof, Velika vas	20.—
Jožef Stornik, Leše	20.—
Janez Mikl, Svatne	20.—
Franc Ferra, Večna vas	20.—
Ana Dlopst, Večna vas	20.—
Štefan Koren, Večna vas	20.—
Franc Hafner, Večna vas	20.—
Peter Rarej, Podroje	20.—
Jožefa Jenschatz, Globasnica	20.—
Štefan Sadjak, Globasnica	20.—
Luka Greiner, Globasnica	20.—
Franc Zankl, Mala vas	20.—
Štefan Kordež, Mala vas	20.—
Karel Markic, Mala vas	20.—
N. N., Mala vas	20.—
Valentin Petjak, Šteben v Podjuni	20.—
Franc Onič, Večna vas	10.—
N. N., Globasnica	10.—
Franc Kralj, Sreje	10.—

ROŽEK
(Občinski odborniki so proti slovenščini)

Koroški dnevnik „Kleine Zeitung“ poroča 8. aprila, da so podpisali resolucijo za izključitev rožeške občine iz odredbe o uradnem jeziku (Amtssprachenverordnung) tako občinski odborniki socialistične, ljudske kot tudi svobodnjaške stranke (po omenjeni odredbi naj bi bila slovenščina pripuščena poleg nemščine kot uradni jezik). Argumentirajo v resoluciji menda (po poročilu v „Kleine Zeitung“) z izidom „tajnega ugotavljanja materinega jezika“, ki so ga izvršili 14. novembra preteklega leta v Avstriji.

NT dodaja k temu poročilu samo dejstvo, da imajo socialisti v Rožeku na svoji občinski listi 5 odbornikov (od 8), ki so vsi sinovi slovensko govorečih staršev, efavpejevci 3 (od 4), svobodnjaki pa imajo itak samo enega zastopnika v občinskem odboru. Samoumevno je, da so omenjeni (osem po številu) govorili v svoji mladosti slovensko. Če prištejemo še oba občinska odbornika slovenske liste, se pokaže, da je od 15 občinskih odbornikov 10 takih, ki so pravzaprav po rodu Slovenci. (NT bo po potrebi seveda objavil tudi imena le-teh).

PREDAVANJE: MOČ IN VPLIV JAVNIH OBČIL — POROČANJE KOROŠKIH DNEVNIKOV O „ZADEVI WARASCH“

v četrtek, 21. aprila 1977, ob 20. uri, pri Pušniku v Ratenčah.
Predavatelj: prof. dr. Robert Saxer

ČESTITAMO

- Mlada zakonca Janko in Marija
- Woschitz, oba abiturienta
- Slovenske gimnazije v Celovcu,
- sta dobila naraščaj — hčerko.
- Čestitamo!

PRIREDITVE

VIGREDNI KONCERT
Prireditelj: SPD „Edinost“ v Pliberku, MPZ „Podjuna“
Kraj: Pliberk, pri Schwarzlu
Čas: sobota, 16. 4. 1977, ob 20. uri
Nastopajo: Moški pevski zbor SPD „Edinost“
Mešani pevski zbor „Podjuna“
Folklorna skupina SPD „Edinost“

IZLET V KANINSKO POGORJE IN V BENEŠKO SLOVENIJO
Prireditelj: Slovensko planinsko društvo
Zbirališče: Št. Jakob, na vaškem trgu
Čas: nedelja, 17. 4. 1977, ob 5.30

KULTURNA PRIREDITEV: „TRIJE TIČKI“ IN „OH, TA TABERNA“
Prireditelj: SPD „Borovlje“
Kraj: pri Cingelcu na Trati
Čas: nedelja, 17. 4. 1977, ob 14.30
Gostuje: SPD „Bilka“ iz Bilčovsa

OTVORITEV RAZSTAVE: „SLOVENSKI TISK NA KOROŠKEM“
Prireditelj: Slovenska prosvetna zveza iz Celovca
Kraj: v dvorani „avla slovenica“, Paulitschgasse 5—7
Čas: torek, 19. 4. 1977, ob 19. uri
Razstava bo odprta do 29. 4. 1977 in sicer od ponedeljka do petka od 13. do 17. ure

---

PREDAVANJE: „OD BRIŽINSKIH SPOMENIKOV DO CESARSKIH PATENTOV“
(oris zunanje zgodovine slovenskega jezika)
Prireditelj: SPD „Bisernica“
Kraj: Dijaški dom v Tarviserstraße 16, Celovec
Čas: petek, 15. 4. 1977, ob 19.30

LUTKOVNA IGRA: „HUDOBNI GRAŠČAK“
Nedelja, 17. 4. 1977:
Radiše, pri Taverju, ob 10.30
Št. Janž, pri Tišlarju, ob 14.30
Slovenji Plajberk, pri Foltu, ob 17. uri

Mladje-dokumentacija o filmu „Fremde in der Heimat“ (Tujci v domovini) je spet na razpolago v obeh slovenskih knjigarnah v Celovcu in pri klubu mladje (A-9010 Klagenfurt/Celovec, Poštni predal 307).

Berite in širite „nt“!

KRŠČANSKA KULTURNA ZVEZA V CELOVCU

občni zbor v 70. letu po ustanovitvi

Krščanske socialne zveze za Slovence na Koroškem
Krščanska kulturna zveza v Celovcu vabi na občni zbor, ki bo v petek, 22. aprila 1977, ob 19.30 v DIJAŠKEM DOMU MOHORJEVE HIŠE, 10. OKTOBERSTRASSE 25, V CELOVCU.
V tem okviru bo tudi nastopil Mešani zbor „ROŽ“ iz Št. Jakoba v Rožu pod vodstvom Lajka Milisavljeviča.

DNEVNI RED:
1. Pozdrav in ugotovitev sklepčnosti
2. Branje zapisnika zadnjega občnega zbora
3. Poročilo odbora KKZ
4. Poročilo včlanjenih društev
5. Poročilo preglednikov in razrešnica
6. Volitve novega odbora
7. Sklepi občnega zbora
8. Slučajnosti

Vsako društvo ima na občnem zboru dve glasovni pravici.
Društva prosimo, da pošljejo svoja pismena poročila o kulturni dejavnosti od 17. aprila 1974 pa do 17. aprila 1977, najkasneje do 18. apr. 1977 v pisarno Krščanske kulturne zveze v Celovcu, Viktringer Ring 26.
Občnega zbora se lahko udeležijo tudi drugi brez volilne pravice.

Nužej Tolmajer
tajnik

Lovro Kaselj
predsednik

LJUBLJANSKA OPERA V CELOVCU

Na povabilo Slovenske prosvetne zveze bo Opera iz Ljubljane gostovala v nedeljo, 24. aprila, v Celovcu, ob 14.30 v Mestnem gledališču.

Ljubljanski pevci bodo uprizorili Verdijevo opero

PLES V MASKAH

Vstopnice dobite v predprodaji pri krajevnih Slovenskih prosvetnih društvih, v pisarni Slovenske prosvetne zveze in v knjigarni „Naša knjiga“ v Celovcu.

Božena Glavakova v vlogi Ulrike

Ostra kritika mladine - zakaj ne?

Ostra, upravičena kritika in ostro postavljanja zahtev je tudi pravica mladine. Oboje bi moralo biti prvič splošna dolžnost, drugič pa se zaradi tega ne bi smel razburjati nihče, zlasti, če je kritika upravičena. Tudi sami radi ostro, včasih preostro in neupravičeno sodimo druge. Zlasti skupine in posamezniki, ki vedno kritizirajo druge in jim očitavajo najrazličnejše stvari, pogostokrat ali celo večinoma zgolj zaradi kritike in očitkov samih, bi morali biti le že toliko dozoreli, da ne zgubijo zadnjih živcev, če slučajno vidijo same sebe kot tarče kritike in očitkov. Prej ali slej bo pač nekdo položil na tehtnico izjave in dejstva, besede in dejanja. Kar stvar tehta, naj potegne, ne grama več ne manj.

Zadnja, četrta številka Problemov, glasila Koroške dijaške zveze, gotovo ne bo ugajala vsakemu. O prejšnjih treh številkah tega prav tako ni bilo možno trditi, predvsem pa tega od Problemov nihče ne more, ne sme pričakovati, tudi ker se pač loteva mladina v Problemih problemov, ki jih sicer verjetno kar raje zamolčimo, pa ne zaradi tega, ker se ne bi splačalo o njih govoriti ali pisati. Že naslovna stran kaže, da so lutke tokrat osrednja tema. Ne mislim samo na lutke, ki nas z njimi razveseljujejo in ki z njimi skušajo približati dijaki in študenti naši mladini domačo slovensko govorico, ampak tudi na lutke v najslabšem pomenu besede.

Vsekakor je pohvalno, da so se člani KDZ lotili takoj v uvodniku problematike, ki postaja osnovna v našem boju za obstoj, namreč prijav za dvojezični pouk v osnovnih šolah. Maja meseca bo čas za prijave; tudi prijavnica je priložena, tako da bo marsikomu delo olajšano. Članek „O svojih pravicah se ne pogajamo“ zadeva tudi razne izjave naših zastopnikov in v našem časopisju, medtem ko se nadaljnji članek loteva problematike slovenskega otroškega vrtca v Celovcu.

Največ negodovanj bo verjetno povzročil monokel, ki ga je sestavil C. D. Niganič iz raznih „člankov oz. izvlečkov, iz naših publikacij, ki jih je cenzura vrgla v koš“. Ta ali drugi bo divji in se bo tudi spraševal, na katerem stolčku da sploh sedi Niganič. Tudi to lahko bere v Problemih, str. 5, kot še nekaj o naprednosti in izključni (nemški) enojezičnosti na vabilu na neko smučarsko prireditev šentjanškega športnega društva na Rutah.

Če se kdo zanima bolj podrobno za razna ozadja, lahko prebere Probleme, ki so vzeli pod drobnogled tudi priprave za letošnje Koroške kulturne dneve. Prizadeti se bodo že sami zagovarjali.

Osrednja tema sta vsekakor lutkarska dejavnost ter pogled v zgodovino in delovanje KDZ. V soboto 26. februarja 1977 (tista sobota je bila res 26., ne 27.) je bila v Šmihelu pri Pliberku (ne ob Pliberku) 100. lutkovna predstava. Že dejstvo samo, da kaka igralska skupina mladih doživi v razmeroma kratkem času tak izreden jubilej, je vredno odkritega priznanja, priznanja brez zavisti. Zares bi želeli, da bi doživeli čez pet let 1000. predstavo lutkarjev KDZ, kot je to tudi dejal v Šmihelu mentor Tine Varl iz Maribora. V začetku svojega delovanja je gojila KDZ tesne stike z mladino na Tržaškem in Goriškem, o čemer pričajo srečanja v Ukvah v Kanalski dolini in zamejski tabori. Na žalost je to zamrlo, tudi nekdanjih počitniških sestankov in izletov na Koroškem ni več. Po mojem bi kazalo to prav tako poživiti, kot je tudi poživilo delovanje KDZ sodelovanje z mladinskimi organizacijami v SR Sloveniji (predvsem ZSMS Iskra Commerce iz Ljubljane).

Zanimiv je članek o civilni službi (namesto vojaške službe z orožjem), predvsem za ljudi, ki jih uniforma utesnjuje.

Ker pri nas na Koroškem sila radi zamolčijo protinacistično literaturo, je tem bolj pohvalno, da priporočajo v zadnjih Problemih dve knjigi, s katerima bi se morali le bolj podrobno baviti: Karl Sauer, Die Verbrechen der Waffen-SS (dokumentacija o zločinih enot SS) in Martin van Amerongen, Kreisky und seine unbewältigte Vergangenheit (Kreisky in njegova nepremagana preteklost, založba Styria, Gradec). Knjiga osvetljuje razmerje med Kreiskym in Wiesenthalom in ozadja teh dveh oseb. V izvlečku, ki ga objavljajo v Problemih, nakazuje Wiesenthal vzroke, zakaj je bilo v Avstriji tako malo sodnijskih postopkov proti nacističnim zločincem in zakaj so potem večino od njih oprostili. Stvar se je še bistveno poslabšala, odkar je postal zvezni kancler Kreisky. Po mnenju Wiesenthala, ki je tudi pomagal bivšemu partizanu Francu Koritniku odkriti šefa jeseniškega gestapa Druschkeja (Druschke je medtem že priznal, da je deloval na Jesenicah), so avstrijski vojni zločinci krivi smrti vsaj treh milijonov Judov (skupno so jih uničili v dobi nacizma okoli šest milijonov).

Ob 75-letnici naše pesnice Milke Hartmanove sta izdali KKZ in klub mladje zbirko njenih narečnih „Pesmi z libuškega puela“. Knjižica (stane samo 30.— šil.) ne bi smela manjkati na mizi nobenega naših kulturnih in drugih narodnih delavcev. V Problemih lahko vsak vidi, kje je možno to zbirko kupiti.

No, in ker je najti horoskop danes že skoraj v vsakem časopisu in tako naprej, se je tudi uredništvo Problemov prilagodilo (tej dekadentnosti) in objavilo poseben horoskop.

Kot sem že pisal v začetku, je v zadnjih Problemih nekaj ostrih začimb, ki bodo verjetno za kak občutljiv želodec le preostre. Tudi sam bi kako stvar zasukal in postavil drugače. Slej ko prej je namreč naše najvišje pravilo skupnost in sodelovanje vseh koroških Slovencev v sklopu z obema osrednjima političnima organizacijama, nikakor pa ne kakršnokoli razdvajanje ali podtikavanje. To bi morali naši mladinci — vseh najrazličnejših struj — bolj upoštevati in tako tudi ravnati. O jeziku lahko rečem, da nisem našel le kozlov, ampak včasih še hujše zverine. Tudi tiskovnih napak je preveč. Tu bi moralo biti cenjeno uredništvo Problemov le nekoliko bolj pozorno. Najprej moramo namreč odkrivati in odpravljati lastne napake.

Jože Wakounig

Kaj bo s človeštvom leta 2000?

(2. nadaljevanje in konec)

Zdaj, ko vemo, kako bi se, oziroma kako se bomo prehranili tam leta 2000, je zanimivo tudi vprašanje, kako se bomo oblačili na začetku novega tisočletja. Pri sedanjem številu svetovnega prebivalstva je namreč velika tudi vsakoletna poraba tkanin, ki se bo do leta 2000 razumljivo še kako povečala. Tako so že pred desetimi leti pridelali na svetu več kot 11 milijonov ton bombaža, skoraj 160.000 ton volne, 3,300.000 ton celuloznih in 2,480.000 ton umetnih vlaken. V primerjavi s potrebami po hrani je to po teži kot „kaplja v morje“, le nekaj več kot 2 odstotka, toda že danes moramo zaradi hitrega naraščanja svetovnega prebivalstva misliti vzporedno tudi na zagotovitev zadostnih količin vlaken in blaga. Najtežje bo, tako vsaj menijo strokovnjaki, povečati pridobivanje volne in bombaža, veliko laže bo s pridobivanjem umetnih vlaken, ki jih izdelujejo v velikih kemičnih tovarnah iz preprostih in cenenih snovi. Danes je tako mogoče nekaj vrst takih vlaken izdelati že iz apna in zraka, pri drugih pa potrebujemo za njihovo izdelavo sol, nafto, zemeljski plin in podobno. Ker za pridobivanje teh surovin že danes ni večjih težav, bomo morali hočeš nočeš ravno s proizvodnjo umetnih, bolje rečeno sintetičnih vlaken kriti vse potrebe svetovnega prebivalstva. Katera vrsta oblek bo prevladovala v letu 2000, je danes še težko reči, vendar lahko že zdaj mirne duše sodimo, da bodo papirnate obleke prej izjema, kakor pravilo. Ti izjemni primeri se bodo pojavili čez dobrih 20 let morda na potovanjih, saj se bodo ljudje, ki bodo potoval na nekaj dnevna letovanja ali potovanja namesto velike garderobe, raje odločali za papirnate obleke, ki jih bodo lahko za majhen denar kupili v letoviščih in drugih mestih. Toda, kar že bo, je že danes docela jasno, da se bosta okus in moda, kot vselej doslej tudi leta 2000 menjala in da moramo s tem računati tudi v prihodnjih desetletjih.

Ob domala nedojemljivih napovedih za razvoj znanosti in tehnike, elektronike, avtomatizacije, laserske tehnike, do neslutenega izkoriščanja energije v mirnodobske namene, smo slednjič pri vprašanju, kaj se utegne zgoditi z podeželjem leta 2000? Predvsem zato, ker se napovedovalci naše prihodnosti dosti manj ukvarjajo z vprašanji vasi in kmečkega življa, kakor z mesti. Že danes lahko povemo, da se bo v bodoče večalo predvsem prebivalstvo mest, medtem ko se utegne prebivalstvo vasi kljub naglemu naraščanju človeštva v primerjavi s sedanjim stanjem precej zmanjšati. Tako napovedujejo, da bo leta 2000 živelo na vasi le kakih 10 odstotkov vsega svetovnega prebivalstva. Če je torej še leta 1950 živelo na deželi skupno 2 milijardi ljudi, leta 1967 pa komaj še 1 milijarda 750 milijonov, je pričakovati, da se bo leta 2000 ukvarjalo s kmetijstvom na vasi samo 600 do 650 milijonov vseh ljudi.

Toda veliko bolj, kot zaostajanje kmečkega prebivalstva je srhljiva misel na to, ali bo človeštvo vzdržalo na pragu novega tisočletja vse pritiske, ki jih bo prinesel s seboj razvoj in ali se bo lahko sploh prilagodilo novim, popolnoma spremenjenim pogojem in načinu življenja? Če izvzamemo velike pretrese, do katerih utegne priti in ki lahko prizadenejo vso zemeljsko oblo ali vsaj nekatere pokrajine, morda pa tudi celine, lahko brez bojazni pričakujemo, da bo človeštvo preneslo tak razvoj brez silovitejših pretresov. O tem je prepričan tudi prof. Kuhelj, ki med drugim govori v svoji knjigi „Leto 2000“, da bodo pota, ki jih bo v naslednjih 24 letih prehodilo človeštvo in posamezne skupnosti, prav gotovo tako zapletena, kakor so bila v preteklosti.

In ne samo napredka znanosti in tehnike, tudi drugih strani razvoja, je danes težko napovedati za toliko let naprej. Dejstvo je namreč, da bi utegnile razlike med starimi in novimi napovedmi marsikoga zapeljati, češ, saj gre le za gola ugibanja. To je deloma tudi res, toda ugibanja po sodbi eminentnega ljubljanskega profesorja niso izrečena tjavdan, temveč so posledica treznega premisleka. Ni dvoma, da je vera v napredek znanosti in tehnike, ki je še do nedavnega zbujalo upanje, da bo človeštvo na svoji poti premagalo vse težave in doseglo blaginjo in srečo, prešla v bojazen, da le ne bo šlo vse tako gladko, kot smo mislili.

Kljub temu večina strokovnjakov meni, da se bo človeštvu vendarle postopoma posrečilo rešiti številna znanstvena in tehnična vprašanja, ki bodo zelo olajšala naše delo in življenje v bližnji prihodnosti, če ne prej pa zanesljivo na prelomnici dveh tisočletij, od katere nas ločita komaj dobri dve desetletji.

Za ženo in dom

Nekaj dobrega iz kuhinje

PONEDELJEK — Kosilo: zelenjavna juha, skutini cmoki, solata.

Večerja: jetra v omaki, krompir s peteršiljem, čaj.

TOREK — Kosilo: porova juha, ocvrti ribji fileti, krompirjeva solata z drobnjakom, jabolčni kompot ali kozarec vina.

Večerja: polenta z mlekom.

SREDA — Kosilo: pretlačena krompirjeva juha, rižota, motovilec v solati.

Večerja: omlete z limoninim sokom in sladkorjem, jogurt.

ČETRTEK — Kosilo: dušen por s krompirjem, zmleti zrezki, solata.

Večerja: testenine s skuto, mešani kompot.

PETEK — Kosilo: jota s kislim zeljem, kuhani skutini štruklji, sadni sok .

Večerja: jajčnik z zelišči, (zelenim peteršiljem), krompirjeva solata s hrenom in drobnjakom, kruh.

SOBOTA — Kosilo: juha iz mesne sekanice, ocvrta cvetača, solata.

Večerja: sir s kruhom, solata, bela kava.

NEDELJA — Kosilo: kostna juha z vraničnim grahkom, telečji zvitki, špinača v omaki, krompir s peteršiljem, biskvit s kremo.

Večerja: biskvit s kremo, hrenovke, solata.

Količine v receptih so preračunane na 4 do 5 oseb!

MESNI ZMLETI ZREZKI

Pol kg različnega mesa, 3 dkg prekajene slanine, žlica olja, čebula, žemlja, zelen peteršilj, majaron, sol, poper, jajce, 5 dkg prekajenega jezika, 5 dkg prekajene slanine, olje za pečenje.

Meso in slanino zmeljemo v mesoreznici. V olju prepražimo sesekljano čebulo, nato namočeno in ožeto žemljo. Ko se to ohladi, dodamo mesu, začinimo in primešamo jajce, na kocke zrezan prekajen jezik in slanino ter vse skupaj dobro zgnetemo. Iz zmesi napravimo zrezke ali štručke, jih položimo na pekač, pomažemo z beljakom in jih pečemo v pečici. Med pečenjem jih polivamo s sokom.

OCVRTA CVETAČA

Velika cvetača, sol, poper, zelen peteršilj, malo kisa, žlica olja; olje za cvrenje. Testo: 12 dkg moke, 3 rumenjaki, 1 do 2 kozarčka mleka, malo soli, žlička olja, 3 beljaki.

Dobro očiščeno cvetačo skuhamo le na pol. Hladno razdelimo na cvete. Potresemo jih z malo soli, poprom, sesekljanim peteršiljem, pokapamo z mešanico kisa in olja in jih pustimo nekaj časa stati. Tako pripravljene cvetove pomakamo v testo in jih ocvremo v olju.

Za testo razžvrkljamo rumenjake z mlekom in oljem ter mešanico vlivamo k presejani moki. Ko je testo gladko, primešamo sneg iz treh beljakov.

TELEČJI ZVITKI

60 dkg mesa, sol, 5 dkg slanine, žlička moke, 2 dkg masti, pol čebule, koren, košček zelene, kostna juha, malo paprike, 2 žlici smetane.

Meso zrežemo na zrezke, le-te potolčemo in posolimo. Na vsak kos položimo rezino slanine, ga trdo zvijemo in pritrdimo z zobotrebcem, povaljamo v moki in opečemo na masti, na kateri smo prepražili čebulo in zrezano zelenjavo. Čez čas zalijemo zavitke s kostno juho, dodamo papriko in meso zdušimo. Pred serviranjem dodamo kislo smetano in po okusu dosolimo.

SKUTINI CMOKI

5 dkg margarine, 3 rumenjaki, 30 dkg skute, 15 dkg drobtin, 3 dkg zdroba, sol, 3 beljaki; slan krop, 2 dkg surovega masla, 2 dkg drobtin.

Margarino umešamo z rumenjaki, dodamo pretlačeno skuto, drobtine, zdrob in sol. Čez 20 do 30 minut rahlo primešamo sneg iz beljakov. Z mokro roko oblikujemo manjše cmoke in jih v slanem kropu kuhamo 7 do 10 minut. Zabelimo jih s surovim maslom in drobtinami.

JETRA V OMAKI

Pol kg jeter, žličko moke, 5 dkg masti ali olja, čebula, sol, poper, žlica smetane.

Jetra, če so goveja, nekaj časa namakamo v mleku, da se zmehčajo. Nato jih zrežemo na kocke in potresemo z moko. V masti na hitro prepražimo sesekljano čebulo, nato pa še jetra, jih zalijemo z vročo vodo, osolimo in popopramo. Ko voda zavre, dodamo smetano in takoj serviramo.

POROVA JUHA

3 žlice olja, 2 pora, 2 žlici drobtin, kostna ali zelenjavna juha, sol, dkg naribanega sira, 2 žlici smetane, muškatov orešček, zelen peteršilj.

Na masti prepražimo narezan očiščen por in drobtine, prilijemo kostno ali zelenjavno juho in osolimo. Kuhamo približno pol ure. Pred serviranjem dodamo sesekljan zelen peteršilj, sir, nariban muškatni orešček in smetano.

DUŠEN POR S KROMPIRJEM

Pol kg pora, 5 dkg prekajene slanine, čebula, česen, pol žličke moke, malo vode, 1 kg krompirja, sol, poper.

Bele dele pora očistimo, dobro operemo in zrežemo za prst široke rezine. V prekajeni slanini prepražimo sesekljano čebulo, strt česen, dodamo por, potrosimo z moko, malo prepražimo in zalijemo z vročo vodo. Ko zavre, dodamo olupljen, na kocke zrezan krompir, osolimo, popramo in pokrito dušimo do mehkega.

M. S.

Posebnost je boljša, kajti navadno imajo mnogi!
Zaradi tega rajši takoj k
KOVAČ
po kuhinje!
PODJERBERK — ST. KATHREIN
Škofiče/Schiefling
Tel.: 0 42 74 - 29 55 18
Celovec/Klagenfurt
Rothauerhaus
Tel.: 86 2 92

FRANC AICHHOLZER: (2. nadaljevanje)

V rokah gestapa

(IZ SPOMINOV NA KONCENTRACIJSKO TABORIŠČE BUCHENWALD)

Celice, v katero so nas natrpali z mnogimi drugimi jetniki vred, so bile silno nesnažne in smrdljive. Slamnice, na katerih smo morali ležati, so bile skrajno zamazane, tla polno prahu in nesnage. Hrana slaba, stražniki nevljudni in brezobzirni so nam odklonili malodane vsako željo s kratkim izgovorom: Nimam časa. Ker smo bili večkrat premeščeni iz ene celice v drugo, smo se lahko seznanili z raznimi drugimi jetniki različnih narodnosti in svetovnih nazorov. Vsak je pripovedoval zanimive odlomke iz svojega življenja, vendar previdno dovolj, da ne bi prišel v spor z gestapom in njihovimi vohuni. Znan trik je namreč bil, da so pošiljali gestapovci v zapore svoje ljudi, da tako izvedo, kar jim drugače ni bilo mogoče izslediti. In to so jetniki dobro vedeli in se znali varovati.

V noči od 8. na 9. september sta dospela še dva transporta političnih jetnikov iz Salzburške in Štajerske. Med došlimi „gosti" so bili večinoma oficirji, ki so jih preganjali kot monarhiste, pa tudi nekaj delavcev je bilo med njimi.

Drugo jutro je bilo že na vse zgodaj opaziti živahno gibanje po policijskem poslopju. Kmalu se je pokazal stražnik s poveljem: Pripravite se za odhod! Četudi smo že cel teden ugibali, kam nas bodo poslali, smo bili v toliko že vsi na jasnem, da prideta v poštev samo Dachau ali Buchenwald. Veselili smo se nekake spremembe tudi zato, ker smo bili cel teden zaprti v zatohlih in nesnažnih celicah pri skrajno slabi hrani.

Dopoldne nas je velik avtobus potegnil na železniško postajo. Bili smo seve vsestransko zastraženi, vendar to pot neuklenjeni. Ko smo v določenem vagonu zavzeli prostore, so gestapovci vzpostavili straže, nakar je nekdo izmed njih zaklical: Kdor se bo ganil, bo ustreljen. Vladala je popolna tišina. Le ropot vagonskih koles in pogovore gestapovcev je bilo slišati. Vozili smo se preko Bavarske, in ko je bil za nami München, ni bilo več nobenega dvoma... Buchenwald!

Bilo je lepo jesensko vreme okoli poldneva, 10. septembra, ko se je ustavil vlak v mestecu Weimarju, Goethejevem rojstnem kraju. Tu je bilo zbranih na kolodvoru zopet več ljudi, bila je ravno nedelja, ki so radovedni opazovali naš transport. Morali smo hitro izstopiti, in ko so nas gestapovci prešteli in oddali stražnikom iz Buchenwalda, nas je velik, s plahtami zagrnjen avtobus pripeljal po 8 kilometrov dolgi cesti na cilj... v koncentracijsko taborišče Buchenwald.

Glavni stolp stražarjev pri vhodu z žično ograjo, v kateri je bil napeljan električni tok.

Pravzaprav se je to taborišče imenovalo prvotno Ettersberg. Ko pa so na nekem strankinem zborovanju narodnosocialistične stranke v Nürnbergu vprašali tujezemski novinarji Göbbelsa, če je res, da je bilo v taborišču Ettersberg ubitih okrog 100 Židov, je Göbbels to zanikal in izjavil, da takega taborišča ni in ga nato takoj pustil preimenovati v Buchenwald. To le mimogrede.

Dospevši pred taborišče, je vzbudil najprej našo pozornost napis nad vhodom: Recht oder Unrecht, dein Vaterland! Kot je znano, so Nemci prevzeli ta izrek od Angležev. Vstopili smo in se postavili v dolgo vrsto. Nato je prišel vodja taborišča Schutzhaftlagerführer Rödl, po rodu Bavarec. O njem so vedeli povedati, da je bil večkrat pijan. Nagovoril nas je nekako takole: Sicer še ne vem od kod in kaj ste, vendar sem prepričan, da ste sami zločinci, ki niste vredni, da živite. Drugače bi ne bili tukaj. Zapomnite si: Prišli ste semkaj, da tukaj poginete. Z vami ne bomo delali nobenih posebnosti. O tem se boste lahko kmalu sami prepričali. Našteval je še nadalje kazni, ki so bile v taborišču vpeljane in grozil naprej.

(Dalje prihodnjič)

Ni več delal

Pri Glevnikovih je bil na obisku stric Janez. Preden je odšel domov, bil je na obisku nekaj dni — je vzel iz svoje torbe nepogrešljivi električni brivnik, stopil k ogledalu v kuhinji in se skrbno bril. Ravno je bil gotov po eni strani, ko je reklo cck... In brivnik ni več delal. „No, za vraga, kaj pa je zdaj!" Stric je prestrašeno pogledal svoj brivnik, Mojca pa je zavrtela stikalo za luč. „Toka ni," je povedala Mojca.

„Kaj pa naj sedaj naredim, če ne bo toka, ko bo skrajni čas za avtobus?" je stric zaskrbljeno ogledoval svoj nič kaj prikupen obraz v ogledalu.

„Nič hudega, saj se lahko opravičiš, s tem da je zmanjkalo toka, če se kdo spotakne ob tvojo brado. Ampak, poslušaj, kaj se je nekoč meni zgodilo," je pričel pripovedovati Plevnikov očka.

„V mojih študentskih letih ni bilo brivnikov in še nobenih aparatov za britje. Ko sem hodil v gimnazijo, se nekega dne posebno skrbno brijem z britvijo. Ko sem bil gotov, poberem aktovko in grem v šolo. Med potjo kličem Lojzeta. Pride na cesto, pa se mi namesto običajnega pozdrava prav nesramno smeje v obraz. ‚Le kaj imaš?' ga nič kaj prijazno ne vprašam. Lojze pa mi namesto odgovora pomoli okroglo ogledalce pod nos. In kaj zagledam? Po eni strani sem bil skrbno obrit, po drugi pa so prav nesramno štrlele precej dolge kocine. ‚Stopi hitro k meni in se obrij še po drugi strani, sicer bo kdo mislil, da se greš pustne šeme!' me povabi Lojze v svojo sobo in mi brž posodi svojo britev. Še danes ne vem, kako sem mogel biti tako raztresen," je končal Plevnikov očka.

„Očka, morda pa si imel tisti večer randi, pa si se po tisti strani, kjer si vedel, da se bosta stisnila, bolj skrbno bril?" ga je poredno vprašala Mojca. Očka se malo pogladi po čelu, kot bi obujal spomine, se poboža po bradi in prizna: „Viš ga, spaka, bo že držalo. Matildka je vedno prišla z desne strani."

„Očka, saj naša mama je Slavka," je poizvedovala Mojca.

„Pst, misliš, da je bila samo naša mama luštno dekle?" Očka je previdno pogledal proti dnevni sobi, kjer je bila prav tedaj mama in kot je kazalo, si očka ni želel, da bi mama slišala ime Matildka.

„Očka, pa je bila Matildka tedaj že v službi?" je z neizprosno resnostjo poizvedovala Mojca.

„Kje neki, saj je bila dve leti mlajša od mene, pa sem bil še jaz v šoli," je poltiho povedal očka in se zaskrbljeno oziral proti sobnim vratom.

„No, očka, meni pa vedno poješ: najprej šola, potem služba, potem bo šele čas za ljubezen." Mojca je zmagoslavno stopila pred očka, kot bi hotela svoje zaslišavanje še nadaljevati.

Tedaj je zasvetila luč, ki jo je Mojca pustila prižgano oziroma pustila je stikalo, ko luč prej ni gorela.

„No, končno," je vzdihnil stric Janez in nadaljeval z britjem.

„Zdaj pa že spet imamo tok, upam, da bo moj Iztok prišel v šolo obrit po obeh straneh brade," je z nagajivim nasmehom povedala Mojca, vzela torbo in odšla v šolo.

A. Š.

Se znate smejati?

OBLJUBA

Mož se je spet vrnil pozno zvečer vinjen iz gostilne, pa mu pravi žena: »Če ne boš nehal piti, se bom ubila.«

Mož pa odgovarja: »Samo obljubljaš, samo vedno obljubljaš...«

ZASEDENA

Dekle opazi mladeniča, ki ji sledi, jo opazuje, se zanima zanjo in ji dvori. Reče mu: »Prepozen si, mladenič, moje srce je že zasedeno.«

ŠESTI MESEC

Tončka in Marica sta zapuščali tovarno.

»Tako slabo se počutim,« je potožila Tončka prijateljici.

»Nič čudnega, če se slabo počutiš, ko si pa v šestem mesecu,« se je za dekleti poredno oglasil vratar Jože.

»Ni res, le kaj govoriš! Poglej, da ni res!« In Tončka je z obema rokama kazala, kako ji je krilo preširoko. »Čakaj, Jože, na sodišče grem, tožila te bom, ti, Marica, boš pa za pričo, česa me je obdolžil,« je grozila Tončka.

»Nikar se ne jezi, Tončka, saj sem jaz tudi v šestem mesecu,« se je smejala Marica.

»Kaj, tudi ti? S kom pa? Mislila sem, da nimaš fanta?« je začudeno spraševala Tončka.

»Veš, junij je za vse šesti mesec,« je nagajivo pojasnila Marica.

ZNATI JE TREBA

Andrej je vedno pripovedoval svojemu prijatelju Jožetu, kako ga ima rado njegovo dekle.

„Jaz pa nič ne čutim prave ljubezni!" je rekel Jože.

„Seveda ne, ko ji pa nič ne prineseš, ko greš k njej. Jaz ji vedno nesem rožo, pa ji rečem: Roža, na rožo!"

„Saj res," je rekel Jože, „tudi jaz ji moram kaj dati." Pa je kupil piškote in dekletu, ko ji je darilo prinesel, rekel: „Škatla na škatlo!"

NESPORAZUM

„Tatjanica, prinesi mi lovor."

„Mamica, zakaj pa rabiš lavor?"

„V juho ga bom dala!"

TUDI PODNEVI

„Gospod zdravnik, kaj naj naredim, ker moj mož venomer govori v spanju?"

„Dovolite mu, da bo smel govoriti tudi čez dan, podnevi, pa bo bolje!"

NEMOGOČE

„Ali si slišal, da je našega dimnikarja povozil avto?"

„Nemogoče, neverjetno! Torej je to dokaz, da tudi na dimniku nisi več varen pred naraščajočim avtomobilizmom."

KAJ POTEM?

„Poslušaj, Tone, zakaj se ne poročiš z Lojzko? Saj ima celo traktor na svoji domačiji."

„Že, že, toda kaj bom potem z njo, če se pokvari traktor?"

ON TUDI

„Nikakor ne smete piti alkoholnih pijač, ne smete kaditi..."

„Dovolj, že vidim, da ste govorili z mojo ženo."

DR. FRAN DETELA: **14**

Malo življenje

POVEST

Izmed gorá, ki obdajajo Dolino, je najvišja Gora Sv. Florjana. Proti Dolini je lepo z gozdi obrasla; vznožje ji krije borovec, više gori raste smreka in sem ter tja tudi macesen; vmes pa se nahajajo veliki kosi košatih kostanjev. Na drugo stran pa je hribovje pusto in skalnato, in globoko pod njim teče zelena Sava. V nedeljo po binkoštih se bere maša pri Sv. Florjanu, ki je najbolj oddaljena podružnica dolinske fare, in takrat pride pač tudi dolinska mladina gor, da si ogleda cerkvico, ki jo je stari mežnar Ožbè, edini sosed sv. Florjana, tako lepo opral in osnažil in po kateri tako ponosno prižiga sveče. Če pride količkaj takih romarjev, se Ožbè ne zlaže, trdeč, da je bila cerkev natlačeno polna in da je pol ljudi še zunaj stalo. In kako oblastno razkazuje po svetem opravilu cerkev duhovnemu gospodu ali kakemu drugemu veljaku, ki ne pozabi povedati, kako čudno se je bilo ondi zgodilo pred nekaj leti. „Krovca smo imeli," pravi, „tistega Tineta, ki je po strani hodil. Ko je bil pokril cerkev, pa pravim, naj še zvonik malo pomaši, ki je tudi potreben. Pa grem v hišo po vrv, da bi ga privezal; toda Tine je že tak, srčan, da malo takih in v glavi se mu nikdar ne zvrti: ‚O,' pravi, ‚oče, saj ni treba vrvi; na tako pripraven zvonik še nisem naletel; ves je pri tleh.' Lop! prileti dol iz gornjih lin. ‚Ali si videl, pri tleh?' mi je bilo na jeziku; a premagal sem se in zaklical: ‚Sv. Florjan, pomagaj!' In Tine je zopet vstal. Malo bolj je še po strani hodil, a kmalu je bil dober." Tako pripoveduje Ožbè in potrkava na mala dva zvona, oh! tako ganljivo, da stopajo njemu samemu solze v oči. In kaj se je bilo zvonovoma pripetilo, če je res, kar pripovedujejo Dolinci! Na Goro sta bila prišla, tako pravijo, dva tujca, malovredna človeka; in kje takih ne dobiš? Ogledala sta si cerkev in odšla. Ko pa je hotel Ožbè opoldne zvoniti, ni bilo zvonov nikoder. Hajdi za potepuhoma! Pri Litiji so ju dobili in zvonova pri njih, ki sta izgubila seveda v taki družbi vse blagoslove. V koših sta ju nesla Ožbè in njegova žena Meta v Ljubljano zopet blagoslovit.

Sama zase ne stoji Gora Sv. Florjana, ampak po obeh plateh se vrste drugi hribi, komaj manjši od nje; in če zaviješ od cerkve proti vzhodu, te pelje steza malo navzdol, potem pa po ravnem skozi prijeten gozdič, ki ga pretrgajo čez pol ure hoda njive in pašniki po širnem gorskem vrhu. Tu stoji na lepi trati prijazna Pečarjeva hiša. S skriljo krita streha se vidi pozimi iz Doline, poleti pa izgine za drevjem, ki je nasajeno po vrtu. Hišica ni visoka, a široka je in dolga. Vhod ima od Doline obrnjen, in spredaj stoje štiri visoke smreke. Kraj se imenuje Strma peč, zakaj kakih sto korakov od hiše je svet pretrgan proti savski strani in globoko dol zija velik prepad, čigar rob je na vrhu obdan s kamneno ograjo, pravim ciklopičnim zidom, sestavljenim brez malte. Kraj prepada so v skalo vsekane preproste stopnice, po katerih hodijo ljudje podnevi, kadar ne polzi preveč in če ne utegnejo ubrati daljšega in varnejšega pota. Posebno varno ni hoditi med tem skalovjem; zakaj prigodi se večkrat, da se kaka skala odtrga in zvali v prepad, in pred nekaj leti je bilo ubilo ondi — lesen križ sredi gozda izpričuje — majhno deklico pastirico, ki je pred dežjem iskala zavetje pod skalo. Če pa se skala nad teboj sproži in jo slišiš bobneti po pečevju, Bog ne zadeni, da bi skočil nazaj ali pa stekel naprej: obstani ali pa korakaj mirno svojo pot, tako pravijo ljudje, ki morajo to vedeti. Kdor se pa ne more zanesti na svoje noge in na svojo glavo, ta naj se drži kolovoza, ki pelje mimo hiše po ravnem in se polagoma zavije dol proti zeleni Savi. Na tej poti stoji pod vrhom še ena hiša, Šimónova. Šimón je Pečarju najbližji sosed, a dasi stojita hiši komaj četrt ure narazen, vendar ne spadata obe pod eno faro. Vrhu hriba je meja fare dolinske, kamor se Pečar prišteva, in fare sv. Andreja, ki obsega še Šimónov dom.

Tako lepe lege nima Šimónova hiša kakor pa Pečarjeva. Zidana je v breg, tako da je stanovanje na eno stran pri tleh, na drugo pa v prvem nadstropju z vhodom po stopnicah. Zemlja okrog je pusta: povsod moli skala iz tal in izpodriva rastlinje, in kar je polja pri hiši, se obdeluje težko; zakaj svet visi kakor streha in kamenje ovira košnjo in oranje.

Mraz je še svečna mesca zlasti po hribih, kjer piše oster veter, in prileže se človeku gorka peč. Stopímo malo v Šimónovo hišo, da se seznanimo z njenimi prebivalci! Za majhne ljudi je narejena prostorna izba in ponižnosti je vajena, prikloni se tedaj, ko vstopiš, da se ne zadeneš ob strop. Pri veliki peči sedi mati Šimonovka in vije prejo, zraven nje pa sin Štefan moško vleče tobak iz kratke pipe. Mladenič ima kakih petindvajset let in ni prav zdrav videti;

TV AVSTRIJA

1. PROGRAM

NEDELJA, 17. aprila: 15.45 Buster Heaton — fotograf; filmski poskusi z nepredvidenimi zaprekami — 16.55 Igra treh dežel — ugankarska igra za otroke iz Zvezne republike Nemčije, Švice in Avstrije — 17.55 Za lahko noč: Medvedova družina — 18.00 Klub seniorjev — sestanek vedno mladih — 18.30 Vodič skozi avstrijsko ljudsko glasbo — 19.00 Avstrija v sliki v nedeljo: Tirolska — 19.25 Kristjan v času — 19.30 Čas v sliki in kultura — 19.50 Šport — 20.15 Kmet in milijonar; film Wilhelma Pevnyja in Petra Turrinija — 21.55 Šport — 22.05 Nočni izbor: Slikanje po spominu — 22.35 Poročila.

PONEDELJEK, 18. aprila: 9.00 Za cicibane — 9.30 Igra in mitos; igra odraslih — 10.00 Ferdinand Raimund: Kmet kot milijonar (TV v šoli) — 10.30 Buster Keaton — fotograf (ponovitev) — 17.55 Za lahko noč: Medvedova družina — 18.00 Živalski raji: Velika domovina San Diego — 18.25 ORF danes — 18.30 MI — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Šport v ponedeljek — 20.40 Pojoči teniški igralec Lance Lumsden (4) — 20.55 Nastop v Manhattnu: Kodžakovo dolgo potovanje — 21.40 Poročila in šport.

TOREK, 19. aprila: 9.00 Za cicibane — 9.30 Fizika — 10.00 Formalna logika — (TV v šoli) — 10.30—12.30 Dvojno življenje gospoda Mittyja; filmska komedija o lektorju neke založbe o grozljivem romanu — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Junaki zraka; o začetkih letalstva — 18.25 ORF danes — 18.30 MI — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Tveganje z Evo Marijo Lavant — 21.10 Vsak je svoje sreče kovač; film o preteklosti in sedanjosti Doline Stubai na Tirolskem — 22.05 Hiša na lepem kraju (28): Iz jasnega neba — 22.50 Poročila in šport.

SREDA, 20. aprila: 9.00 Živordeči avtobus — 9.30 Kmetijstvo danes — 10.00 Organizacija obrata in produkcija — 10.30—12.10 Jessica; zala ameriška medicinska sestra povzroči med moškimi sicilijanske vasi zmedo — 17.00 Stari grad — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Risanke z Adelheido — 18.25 ORF danes — 18.30 MI — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Cyrano de Bergerac; junaška komedija Edmonda Rostanda — 21.50 Poročila in šport.

ČETRTEK, 21. aprila: 9.00 Za cicibane — 9.30 Ljudsko gospodarstvo — 10.00 Resna knjiga ali knjiga z datumi — 10.30—12.00 Ana in njen avto — 17.30 Za lahko noč — 18.00 Kuhinja v televiziji — 18.25 ORF danes — 18.30 MI — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Cyrano de Bergerac (2); junaška komedija Edmonda Rostanda — 21.15 Angleška bolezen (ponovitev) — 21.40 Poročila in šport.

PETEK, 22. aprila: 9.00 Za cicibane — 9.30 Zvok po človeški roki — 10.00 Fritz Wotruba (portret kiparja) — 10.30 Klub seniorjev — 11.00 Ne pošiljaj mi nobenih rož; ameriška filmska komedija o namišljenem bolniku — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Zwickelbach in Co (6): Majsko drevo — 18.25 ORF danes — 18.30 MI — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.15 Uradni spisi XY-nerešeno; kriminalna policija prosi za pomoč — 21.20 Orožje za konjunkturo; politična dokumentacija o oboroževanju — 22.05 Šport — 22.10 Zadnja safari; pustolovski film o velikem divjem lovcu, ki odklanja moderni lov na divje zveri — 23.55 Uradni spisi XY-nerešeno.

SOBOTA, 23. aprila: 15.15 Hotel Sacher; usoda avstrijskega uradnika, ki je osumljen vohunstva — 16.45 Pojoči teniški igralec z Lancem Lumsdenom — 17.00 Otroci za otroke: Kraja — 17.30 Obalni gusarji; napeta pustolovščina na zahodni kanadski obali: Vodna bolha — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Panoptikum — 18.25 ORF danes — 18.30 Dober večer z Heinzem Conradsem — 18.55 Prijetni dom — 19.00 Avstrija v sliki z Južno Tirolsko-aktualno — 19.30 Čas v sliki s kulturo — 19.55 Šport — 20.15 Dalje, dalje; ugankarska igra za hitro misleče s Hansom Rosenthalom — 21.50 Šport — 22.05 Vprašanja kristjana — 22.10 Duh zla; zgodba 20-letne mladenke v bogati vili — 23.25 Poročila

2. PROGRAM

NEDELJA, 17. aprila: 16.30—17.45 Avstrijsko prvenstvo za boksarje-amaterje — 17.45—19.00 Praznik športnega tiska; posnetek iz dunajskega štadiona — 19.00—19.30 Kvalifikacijska tekma za vstop na svetovno nogometno prvenstvo med Avstrijo in Turčijo — 19.30 Pošasti; v angleškem jeziku z nemškimi podnaslovi — 20.00 Knjižni sejem — 20.15 V lastni zadevi z dr. Helmutom Zilkom — 22.05 Brez nagobčnika.

PONEDELJEK, 18. aprila: 17.30 Fizika — 18.00 Angleščina — 18.30 Lovec slika — iz serije umetnost v Afriki — 19.30 Formalna logika (TV v šoli) — 20.00 Hiša na lepem kraju (28): Iz jasnega neba — 20.55 Vstop prost — 21.45 Čas v sliki 2 — 22.15 Ljubeči; film Luisa Malleja o neizpolnjeni ljubezni mlade žene do študenta.

TOREK, 19. aprila: 17.30 Kmetijstvo danes — 18.00 Angleščina — 18.30 Znanje-aktualno — 19.30 Organizacija obrata in produkcija (TV v šoli) — 20.00 Rajši mlada vdova; zabavni film o mladi Angležinji, ki se mora na Siciliji spoprijazniti z ondotnimi diverznimi tradicijami — 21.40 Čas v sliki 2 in kultura.

SREDA, 20. aprila: 9.30 Ljudsko gospodarstvo — 18.00 Francoščina — 18.30 Vstop prost — 19.30 Resna knjiga ali knjiga z datumi — 20.00 Teleobjektiv — Claus Gatterer — 20.50 Trailer — 21.35 Čas v sliki 2, kultura — 22.10 Junaki Zahoda.

ČETRTEK, 21. aprila: 16.55—19.23 Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu na Dunaju: Skupina A Finska — Češkoslovaška — 20.30 Otvoritev svetovnega prvenstva v hokeju na ledu — 20.30—22.45 Kanada — ZDA — 22.45 Čas v sliki 2 in kultura.

PETEK, 22. aprila: 13.00—19.25 Za Davisov pokal v tenisu: Avstrija — Egipt — 19.25 Angleščina (TV v šoli) — 19.55—22.15 Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu skupine A: Švedska — Kanada — 22.15 Čas v sliki 2 in kultura.

SOBOTA, 23. aprila: 14.00—17.00 Tenis: Za Davisov pokal: Avstrija — Egipt — 18.00 Orientacija — 18.30 Brez nagobčnika — 19.20 Igra — podlaga za življenje — 19.50 Galerija — 20.15 Nürnberg in posledice — film Marcela Ophüla (1. in 2. del).

TV Ljubljana

NEDELJA, 17. aprila: 8.20 Poročila — 8.25 Za nedeljsko dobro jutro: Čez tri gore: Slovenski oktet poje narodne, barvna oddaja — 8.55 625 — 9.35 H. de Balzac: Blišč in beda Kurtizan, barvna nadaljevanka — 11.25 Mozaik — 11.30 Kmetijska oddaja — 12.30 Poročila — 12.35 Kronika sterijinega pozorja — posnetek — Nedeljsko popoldne: Križem kražem — Pisani svet — Poročila — 16.10 Košarka: Jugoplastika — Cibona in Bosna — Brest — kombiniran prenos, v odmoru propagandna oddaja — 17.45 Moda za vas, barvna oddaja — 17.55 Ikarus — barvni film — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 19.50 Tedenski gospodarski komentar — 19.55 Propagandna oddaja — 20.00 F. Žižek: Gustav, barvna nadaljevanka Ipavci — 21.15 Barvna serija Popotovanje — 21.40 TV dnevnik — 21.55 Športni pregled.

PONEDELJEK, 18. aprila: 8.10 TV v šoli — 9.30 TV v šoli — 10.05 TV v šoli (do 11.10) — 14.10 TV v šoli — ponovitev (do 15.45) — 16.30 Kronika sterijinega pozorja — 17.10 Vrtec na obisku: Pastirica, Mica, barvna oddaja — 17.20 Narava Japonske, barvni film — 17.50 Obzornik — 18.05 Urejena od glave do pete, barvna serija — 18.15 Izobraževalna oddaja — 18.25 Mozaik — 18.35 Dogovorili smo se — 18.45 Mladi za mlade — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 19.55 Propagandna oddaja — 20.00 Bora Stanković: Jovča — barvna drama — 21.05 Propagandna oddaja — 21.10 Kulturne diagonale — 21.50 Mozaik kratkega filma — 22.10 TV dnevnik.

TOREK, 19. aprila: 8.00 TV v šoli — 10.00 TV v šoli (do 11.5) — 14.00 Šolska TV: B. Vranešič: Zgodovinska noč na Čebinah (do 16.50) — 17.05 V znamenju dvojčkov: Kužkov praznik — 17.20 Pan Tau — barvni film — 17.50 Obzornik — 18.05 Moji gosti in jaz: Arsen Dedić — 18.35 Mozaik — 18.40 TV trimski test — barvna oddaja — 19.10 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 19.55 Propagandna oddaja — 20.00 Oči kritike — 20.40 Propagandna oddaja — 20.45 A. J. Cronin: Zvezde gledajo z neba, barvna nadaljevanka — 21.35 Glasbeni magazin — 22.10 TV dnevnik.

SREDA, 20. aprila: 8.10 TV v šoli — 9.00 TV v šoli (do 10.05) — 14.10 TV v šoli — ponovitev (do 15.00) — 17.00 K. Grabeljšek: Moje akcije, barvna oddaja — 17.15 Ukročeno oko, barvni dokumentarni film — 17.40 Obzornik — 17.55 Na sedmi stezi — 18.25 Mozaik — 18.30 Glasba takšna in drugačna, barvna oddaja — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 19.55 Propagandna oddaja — 20.00 Film tedna: F kot Fairbanks — barvni film.

ČETRTEK, 21. aprila: 8.00 TV v šoli — 9.00 TV v šoli — 10.00 TV v šoli (do 10.35) — 14.20 Šolska TV: B. Vranešič — Zgodovinska noč na Čebinah — 15.40 Nogomet: Rijeka — Sloboda, prenos, v odmoru Propagandna oddaja — 17.15 Colargol — barvna lutkovna serija — 17.30 Obzornik — 17.45 Naš Tito — dokumentarni film — 18.40 A. Ingolič: Mladost na stopnicah — barvna nadaljevanka — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 19.55 Propagandna oddaja — 20.00 Variacije — humoristična serija — 20.35 Izziv kulturi (Glasbena mladina Slovenije, prenos iz Nove Gorice) — 22.05 Kino oko: Pogovor po končani nadaljevanki Poti in stranpoti — 23.30 TV dnevnik.

PETEK, 22. aprila: 8.10 TV v šoli — 10.00 TV v šoli (do 11.05) — 14.10 TV v šoli — ponovitev (do 15.30) — 17.05 Križem kražem — 17.15 Morda vas zanima: Jože Snoj — Stric Pipa — barvna oddaja — 17.50 Jugoslovanska folklora: Plesi in pesmi Istre, barvna oddaja — 18.40 Mozaik — 18.45 Izbira študija in poklica: Pred odločitvijo, barvna oddaja — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 19.55 Tedenski notranjepolitični komentar — 20.00 Propagandna oddaja — 20.05 P. Heriat: Boussardelovi, barvna nadaljevanka — 20.55 Razgledi: Pot KPJ — 21.25 Barvna propagandna oddaja — 21.30 Ulice San Francisca — serijski barvni film — 22.20 TV dnevnik — 22.35 Hokej: Švedska — Kanada, barvni posnetek z Dunaja.

SOBOTA, 23. aprila: 8.00 Colargol — barvna lutkovna serija — 8.15 K. Grabeljšek: Moje akcije — barvna oddaja — 8.30 V znamenju dvojčkov — 8.50 A. Ingolič: Mladost na stopnicah — barvna nadaljevanka — 9.20 Prva pomoč, barvna oddaja — 9.40 Dokumentarna oddaja — 15.40 Nogomet: CZ — Borac, prenos, v odmoru Propagandna oddaja — 17.40 Obzornik — 17.55 Veliki in mali — film — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 19.50 Tedenski zunanjepolitični komentar — 19.55 Propagandna oddaja — 20.00 Šanson po naše — barvna oddaja — 20.20 Moda za vas, barvna oddaja — 20.30 Ujetnik iz Altone — barvni film — 22.20 TV dnevnik — 22.35 625.

Berite in širite „nt“!

PRUTAR CENTER MÖBEL+ELEKTRO

Soba za goste tridelna

(omara z dvojnimi vrati, postelja in nočna omarica)

S 2790.-

Darujte za tiskovni sklad

RADIO CELOVEC

NEDELJA, 17. aprila:
07.05—07.35 Duhovni nagovor — Naj pesmica naša darilo vam bo.

PONEDELJEK, 18. aprila:
13.45—14.30 Celovški radijski dnevnik — „Operne tradicije v Ljubljani“ (ob gostovanju v Celovcu).

TOREK, 19. aprila:
09.30—10.00 Za našo vas — 13.45—14.30 Celovški radijski dnevnik — Šport — Otroci, poslušajte!

SREDA, 20. aprila:
13.45—14.30 Celovški radijski dnevnik — Minute z... — Cerkev in svet.

ČETRTEK, 21. aprila:
13.45—14.45 Celovški radijski dnevnik — Revija koroških zborov — Dr. A. Feinig: Hišna, ledinska in krajevna imena.

PETEK, 22. aprila:
13.45—14.30 Celovški radijski dnevnik — Vrtiljak popevk.

SOBOTA, 23. aprila:
09.45—10.30 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

bledi obraz in gosto pokašljevanje kaže, da se je bati fantu pljučne bolezni.

„Anica!“ ogovori Štefan svojo sestro, mlado dekle, ki je šivalo za mizo. „Ali veš, kaj je pri Pečarju novega?“

„Nič ne vem,“ odgovori dekle in šiva dalje.

„Ali hočeš, da ti povem?“ nadaljuje Štefan.

„Le povej!“

„Pa saj vidim, da me ne poslušaš. — Če mi kupiš v nedeljo tobaka, pa ti povem.“

„O Štefan, Štefan!“ se oglasi zdaj mati, „pusti kajenje in tobak! Jetiko boš dobil, boš videl.“

„Kaj, jaz jetiko!“ se ponese Štefan, skoči pokonci in se potrka na prsi. „Le poslušajte, mati, kako to grmi! Jaz imam dvojne prsi!“ Kašelj mu ustavi moške besede. „Nekaj imam v grlu,“ pravi, ko se je odkašljal, „pa sam ne vem kaj.“

„Varuj se, varuj se!“ svari mati. „In pri vsem tem tudi dosti stane ta razvada.“

„Kaj bo teh par krajcarjev, to in pa nič!“

Zdaj se odpro vrata, in noter stopi dekle, ki jo že nekoliko poznamo.

„O dober dan, Rozalka!“ vzklikne Anica, vstane izza mize in ji hiti naproti. „Kaj si pa ti prinesla?“

„Dober dan, mati!“ pozdravlja Pečarjeva hči Šimonovko. „Vi ste pa vedno tako pridni. Nekaj kolin vam pošiljajo naši.“

„Dolgo te že ni bilo k nam, Rozalka!“ jo kara žena.

„Saj tudi Anica ne pride nič k nam v vas.“

„Jaz imam ravno zdaj precej šivanja,“ se ta izgovarja, „kakor bo pa to izgotovljeno, se bova videli večkrat, če bo malo odnehal mraz.“

„Danes pa res ni prav nič mraz,“ se smeje Rozalka, dasi ji žare lica od mrzlega vetra. „Ti si preveč zmrzla.“

„Tako rado me res zebe,“ pravi Anica, drobno, bledolično dekle, ki se vidi zraven krepke, rdeče Rozalke še šibkejša, in mislil bi človek, da je ta čedni obrazek z velikimi očmi kake preoblečene gospodične, a ne v pustih hribih doma.

„Rozalka!“ pristoji zdaj Štefan. „Mene pa nič ne vidiš?“

„O, glej ga!“ pravi Rozalka. „Ali se tudi ti greješ? Ali te ni sram, na tak lep popoldan za pečjo?“

„Kajpa da me je,“ pravi Štefan. „Mene pa ne boš povabila v vas?“

„O ne, saj vem, da sam prideš.“

„Prav res,“ reče mati. „Doma mu je hitro mraz, gor pa vsak dan leze. Saj se ga morate že naveličati.“

„O, zakaj? Še krajši čas nam je; ampak doma ga pogrešate. Zato bi bilo najbolje, da pridete enkrat vi vsi gor, potlej pa mi dol.“

„Kajpa, kajpa!“ se smeje mati. „Hišo pa kar zaklenemo.“

„Počakaj, Štefan!“ pravi zdaj Anica. „Meni bo pa Rozalka sama povedala, kaj imajo gori novega.“

„Novega?“ premišljuje Rozalka. „Ne vem, kaj bi imeli. Kaj misliš, Štefan?“

„No, ali niste včeraj dobili hlapca?“

„A, tako? Saj res! Včeraj se nam je prišel nekdo ponujat in vzeli smo ga. Oče so že stari in potrebujejo pomagača, in fant bo menda priden.“

„Od kod pa je?“ vpraša mati Šimonovka.

„Od Doline dol.“

„Ha, Dolinec!“ se zasmeje Štefan. „Ne vem, če bo kaj prida. Doli so ljudje mehki, razvajeni; tukaj pa mora biti človek trd, železen, da ga ne prevrne vsaka sapica.“

„Tak kakor ti!“ pravi mati.

„Ho, mati, kaj pa mislite?“ se jezi Štefan in se potrka na prsi. „Jaz se le zdim tako slab, pa sem trden in bolan še nisem bil nikoli. Česa pa pogrešam, mati? Nič. Kvečjemu denarja pa dekleta.“

„Boš tiho!“ ga posvari žena. „Kako pa govoriš!“

„Nič hudega, mati. Ampak, Rozalka, kadar bo začela burja briti, boš pa morala hlapcu kamilic kuhati.“

„O, ne vem; prečvrst je, priden pa tudi, tako da bomo prav zadovoljni, če ostane zmeraj tak. Toda zdaj moram iti. Zbogom, mati! Anica, skusi vendar, da me obiščeš.“

„Počakaj, Rozalka,“ pravi Štefan, „jaz te spremim nekaj časa.“

„O ni treba,“ pravi ta. „Zunaj je mraz, le ostani doma!“

„He! kaj se pa jaz menim! Golorok grem s tabo, če ni drugače.“

„Nikar ne nori!“ ga opominja mati, in Štefan vrže suknjo nase in hiti za dekletom.

„Rozalka, Rozalka, kaj pa tako tečeš?“ vpije za njo in jo skuša dohiteti.

„Zato, ker se mi mudi,“ odgovori ona.

„Saj pirdeš še domov. Malo no počakaj, nekaj lepega ti bom povedal!“

„Kar gredoč povej!“

„Rozalka, kaj praviš? kako ti misliš? kaj bi ti dejala, če bi ti jaz povedal, kako te imam rad?“

„Smejala bi se ti,“ pravi Rozalka. „Zato pa rajši tiho bodi! Saj si mi to že večkrat pravil, in ni nič posebno lepega.“

(Dalje prihodnjič)

Odprto pismo dr. Val. Einspielerju

Spoštovani gospod dvorni svétnik!

Oglašam se v zvezi z Vašo knjigo „Verhandlungen über die der slowenischen Minderheit angebotene Kulturautonomie: 1925—1930“, Klagenfurt 1976. V njej ste namreč dopustili napako, s katero potvarjate dejstva, kar ni samo v nasprotju z načelom znanstvene objektivnosti in natančnosti, temveč ima v tem primeru tudi izrazit politični namen. Napake doslej, vsaj v meni znani publicistiki in literaturi, niste popravili, kar kaže na to, da ste jo zavestno dopustili in s tem poskušali javnosti pokazati napačno sliko obravnavane tematike. Da bo javnost pravilno obveščena, bom to pismo objavil.

Gre namreč za naslednje. V zadnjem delu knjige ste, v poglavju „Streit um die Zahl der Slowenen“ (str. 155), v katerem dokazujete domnevno netočnost podatkov o številčni moči slovenske manjšine na Koroškem, kakor jih le-ta navaja, in s tem tudi številčno šibkost ter nepomembnost te narodne skupnosti, citirali pod številko 43 tudi mojo razpravo v „Zgodovinskem časopisu“, Ljubljana XXVIII/1974, št. 1—2, str. 95—116, z naslovom „Volitve v Kmetijske zbornice na Koroškem po drugi svetovni vojni“. Ne glede na to, da za dokazovanje številčne moči neke narodne skupnosti kriterij uspeha na „političnih“ volitvah ne more biti „Der beste Beweis... neben dem Ausgang der Volksabstimmung“ (str. 155) in je pri „stanovskih“ volitvah, kakršne so kmetijskozborske, uporaba takega kriterija še toliko bolj absurdna, ste iz navedene razprave netočno citirali rezultate kmetijskozborskih volitev leta 1932 (na strani 95 moje razprave) in zapisali, da je slovenska lista dobila 2572 glasov in **2 (dva) mandata.** Tak rezultat naj bi bil z ozirom na način Vašega vrednotenja tega vprašanja, zunanji izraz majhnosti in nepomembnosti slovenske manjšine na Koroškem. Slovenska stranka (Kmečka zveza) pa na volitvah 1932 **ni dobila le dveh temveč tri mandate,** kar je pomenilo, da je bila tretja najmočnejša stranka (od šestih) v deželni Kmetijski zbornici. Pri tem pa ste popolnoma zanemarili dejstvo, da je Kmečka zveza, v štirih okrajih, tako imenovanega dvojezičnega ozemlja Koroške dobila celo absolutno večino: v Pliberku 66,9 odstotno (pet od šestih mandatov), v Borovljah 57,5 odstotno (pet od sedmih mandatov), v okrajih Dobrla vas in Železna Kapla, ki sta sestavljala skupaj eno samo okrajno Kmetijsko zbornico, 53 odstotno (šest od desetih mandatov) in v Rožeku 50,7 odstotno (štiri od sedmih mandatov). V sodnih okrajih Velikovec, Celovec in Beljak je bila Slovenska lista druga najmočnejša, brez mandata (na ozemlju, kjer je Kmečka zveza kandidirala) pa je ostala samo v šmohorskem okraju.

Navedene številke, ki so vse jasno razvidne iz citirane strani moje razprave v „Zgodovinskem časopisu“, torej očitno kažejo, da z njimi ni mogoče dokazovati netočnosti podatkov o številčni moči slovenske manjšine na Koroškem in ne njene šibkosti ter nepomembnosti, še zlasti ne na njenem naselitvenem ozemlju.

Razpravo o primernosti takega načina utemeljevanja navedenih trditev, bi lahko razpredala na dolgo in široko, vendar to ni moj namen. Tudi napaka sama, ki bi se jo dalo opravičevati s „tiskarskim škratom“, ne bi bila tako pomembna, če ne bi netočnega citata iz moje razprave uporabili za dokazovanje svojih trditev. Oglasil sem se torej, da opozorim na navedeno netočnost, ki izkrivlja pravo sliko uspeha slovenske liste na kmetijskozborskih volitvah leta 1932.

Ljubljana, dne 5. 4. 1977.

S spoštovanjem

Dušan Nećak

Kmečko socialno zavarovanje na Koroškem

Zavod za socialno zavarovanje koroških kmetov je v zadnjem času pozitivno rešil več kot 95 odstotkov prošenj za zdravljenje v zdraviliščih.

To priča, kako dragoceno je socialno zavarovanje za kmečko prebivalstvo dežele.

Od leta 1974 so v Zavodu za socialno zavarovanje kmetov, ki ima v vsaki zvezni deželi svoj lasten urad, naloge vseh vej zavarovanja: bolniško, pokojninsko in nezgodno zavarovanje, združene v enem zavodu.

Najvažnejše zakonske spremembe v pokojninskem zavarovanju:

- prenos dodatnih rent v prehodne pokojnine v treh letnih presledkih do leta 1979;
- izravnava prehodnih upokojencev (prejšnji upokojenci podporniki) glede na izravnalne doklade v dveh letnih presledkih do leta 1980;
- uvedba predčasne starostne pokojnine pri dolgi zavarovalni dobi (potrebno je 420 mesecev;
- uvedba odmerjanja osnove po izpolnjenem 55. letu.

Spremembe v bolniškem zavarovanju: razširitev hišnega bolniškega skrbstva, podaljšanje dobe za prošnje za nadaljnje zavarovanje, odbitek 20-odstotnega plačevalnega deleža pri porodih v bolnišnicah in pri zdravljenju v toplicah.

Nezgodno zavarovanje: razširitev zavarovalnega področja, zvišanje družinskih doklad, omogočanje osebnega zavarovanja, omogočanje najnižjega in najvišjega zneska za tiste, ki so pomoči potrebni, uvedba šolskega nezgodnega zavarovanja, zavarovalno varstvo tudi za nesreče, ki se zgode na poti itd.

Take in podobne misli so razvili na nedavni konferenci za kmečko socialno zavarovanje predsednik deželnega odbora, župan Lanner, direktor Stingl in zbornični svétnik Wadl.

Nazadnje je Lanner opozoril še na storitve za kmečke otroke, saj so tisoči od njih uživali počitnice v kolonijah v Italiji in na Koroškem.

B. L.

Selsko društ. prvenstvo v smučanju

Zaradi stalnih odjug in slabega vremena se je letošnje društveno prvenstvo v smučanju v Selah vršilo nenavadno pozno. Pravo pomladansko vreme je skorajda onemogočilo prvenstvo, toda iznajdljivost selskih funkcionarjev — trosili so kemična sredstva (vrsta solitra) na progi — je omogočila izredno dober potek tekmovanja. Očividen dokaz za to je dejstvo, da je najboljši smučar vozil z visoko štartno številko 70.

Rezultati:

Najmlajši: 1. Damijan Oraže, 2. Edvard Oraže, 3. Mario Mak.

Otroci I: 1. Pepi Pristovnik, 2. Ahim Oraže, 3. Peter Ogris.

Otroci II: 1. Milan Oraže, 2. Aleksander Čertov.

Šolarji: 1. Werner Oraže, 2. Oto Ogris, 3. Ando Oraže.

Mladinci: 1. Pepi Čertov, 2. Marjan Kelih, 3. Tomi Oraže.

Splošna skupina I: 1. Hanzi Oraže, 2. Nanti Dovjak in Flori Mak, 4. Berti Wasner.

Splošna skupina II: 1. Marjan Olip, 2. Flori Dovjak, 3. Mirko Oraže.

Starostna skupina: 1. Fridl Mak (najboljši dneva), 2. Maks Oraže, 3. Hanzi Oraže.

Mlajša dekleta: 1. Lidija Oraže, 2. Sonja Ogris, 3. Sonja Dovjak.

Starejša dekleta in ženske: 1. Veronika Dovjak (najboljša dneva), 2. Elza Oraže, 3. Krista Ogris.

frimak

KAMPING 77

2. KAMPINŠKA RAZSTAVA V CELOVCU

Od 22. do 25. aprila bo v novi sejemski hali 5 v Celovcu 2. strokovna razstava za stanovanjska vozila, šotore in kampinško pohištvo, čolne in pritikline.

Dopust boste letos gotovo imeli. Če bo šlo brez vmesnih pripetljajev, vas bo razstava pravočasno seznanila z novostmi tega trga. Zato je nujno, da pregledate, če je vaše orodje v redu in še za rabo, da ne bi imeli med dopustom nevšečnosti.

Kamping 77 v Celovcu bo imel na voljo vse tiste predmete, ki so za šotornika, posestnika stanovanjskega vozila in lastnika stanovanjskega pohištva potrebni. V Celovcu bodo razstavili najnovejše vzorce in tudi ustrezajoče dodatno orodje. Avtomobilske organizacije vam bodo dajale vsa potrebna pojasnila o zaželenih popotovanjih.

Zapomnite si:

KAMPING 77 od 22.—25. aprila na sejemskem razstavišču v Celovcu.

Pravočasno preskrbeti se pravi: načrtovani miren dopust! B. L.

NAŠ TEDNIK izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslov: „Naš tednik“, Celovec, Viktringer Ring 26. 9020 Klagenfurt. — Telefon uredništva, oglasnega oddelka in uprave 72 5 65. Naš zastopnik za Jugoslavijo ADIT-DZS, Gradišče 10, 61000 Ljubljana, tel. 22207. Naročnina znaša letno: za tuzemstvo 150.— šil., za Jugoslavijo 150.— din za ostalo inozemstvo 250.— šil. (po zračni pošti 500.— šil.). — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev — Odgovorni urednik: Nužej Tolmajer, Verovce štev. 2. 9065 Žrelec. — Tiska: Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.

ZEMLJIŠČE ZA ZIDAVO

Prodam ugodno 1106 m² ZEMLJIŠČA ZA ZIDAVO, ki leži na sončnem kraju in je urejeno. Kvadratni meter stane 90.— šil. Svetna vas.

Ponudbe pošljite na naslov Našega tednika, Viktringer Ring 26, Celovec.

TURISTIČNI SEJEM V WELSU

16. aprila ob 10. uri, bo avstrijski zvezni predsednik dr. Rudolf Kirchschläger odprl v Welsu znani turistični sejem in bo trajal do 24. aprila. Kot smo izvedeli na tiskovni konferenci bo letošnji welški sejem izredno bogat.

Kot je znano, je turistični sejem v Welsu pristni strokovni sejem za turistično gospodarstvo. Tako bo letos „Gastro-Invest 77“, v okviru tega tujskoprometnega sejma, razstavila naprave za velekuhinje in splošno oskrbovanje.

V hali 10 bo posebna razstava pekovske tehnike 77; tu bodo kazali peči za peko, stroje, prodajne mize itd. Cehovska zveza pekov bo predstavila gostilničarjem pravi jutranji zajtrk. Posebni poudarek turističnega sejma bo avstrijska razstava materiala za zidavo in tehniko zidanja „Baumat 77“.

B. L.

NOGOMETNO PRVENSTVO SE JE ZAČELO

V nedeljo, 17. aprila, igra 2. moštvo SAK (rezerva) ob 8.30 (pol devetih) zjutraj, 1. moštvo pa ob 15. uri. Obe moštvi SAK igrata na igrišču NECA, v bližini Pischeldorferstraße.

ZA POŽIVITEV TURIZMA

Za poživitev turizma med Avstrijo in Jugoslavijo, zlasti kar tiče povabila gostov in odjemalcev iz Jugoslavije, bodo izdelali primeren prospekt. Zato so vabljeni vsi koroški gostinci, trgovci, obrtniki in vse druge ustanove, da se poslužijo enkratne priložnosti, da seznanijo goste in odjemalce onstran meje, kaj nudijo lahko koroška podjetja, ter kje in kaj se lahko dobi.

Zajeti nameravamo vsa podjetja, naročnike naših listov, katerih osebje govori tudi slovensko ali srbohrvaško. Dalje, da se plača lahko tudi v dinarjih. Javijo naj se tudi posojilnice in druge menjalnice.

Prispevek za večbarvni prospekt po velikosti znaša 100.— do 1000.— šilingov.

Pošljite besedilo za vaš inserat na naslov Našega tednika ali naravnost na zbiralca podatkov v pisarno hotela „KOROTAN“ v Sekiri, A-9081 Ribnica—Reifnitz.

„TEČAJ SERVIRANJA“ ZA HOTEL IN GOSPODINJSTVO

Od 18. aprila do 5. maja, in sicer zmerom od ponedeljka do četrtka, od 18. do 21. ure, je Delavski urad v Celovcu razpisal TEČAJ SERVIRANJA za študente in šolarje, katerega vodi servirni vodja iz Beljaka Friedrich Korbel.

Prijavite se lahko pri pristojnem delavskem uradu.

Podrobna pojasnila daje tudi RUTAR-HOTEL „Korotan“, telefon: 0 42 73 - 22 54 ali 0 42 36 - 220.

Tečaj je zastonj, ker ga plača Delavski urad.

Svetujemo vam, da se poslužite te ugodne prilike!

SLOVENSKO KULTURNO DRUŠTVO V GLOBASNICI

vabi na tradicionalni

5. KULTURNI FESTIVAL,

ki bo od 23. 4. 1977, do 1. 5. 1977 pri Šoštarju v Globasnici.

Spored:

Nedelja, 24. 4. 1977, ob 20. uri
Otvoritev — Koncert narodnozabavnega ansambla „LOJZETA SLAKA“ s pevci.

Torek, 26. 4. 1977, ob 20. uri
Predvajanje dokumentarnega filma „Gewalt und Gewissen“ (Sila in vest). Predvaja Krščanska kulturna zveza.

Petek, 29. 4. 1977, ob 20. uri
Dramska predstava igralske skupine SPD „Rož“ iz Št. Jakoba v Rožu: „KACIJANAR“, tragedija v 5. dejanjih, režija Peter Sticker.

Sobota, 30. 4. 1977, ob 15. uri
Mladinski barvni film „PASTIRCI“ — predvaja Slovenska prosvetna zveza.

Nedelja, 1. 5. 1977, ob 14.30
SLAVNOSTNA AKADEMIJA — nastopajo: mešani pevski zbor „PECA“ iz Globasnice, moški zbor „Stane Žagar“ iz Krope, ženski oktet „OBIR“ iz Obirskega in mladinska folklorna skupina iz Globasnice.
Govor: dr. Matevž Grilc.
Zvečer ob 20. uri: PLESNA ZABAVA — igrata priljubljena ansambla „FANTJE IZ PODJUNE“ in „MURKA LESCE“.

V okviru kulturnega festivala bodo razstavljene mladinske knjige, ki sta jih pripravila mladinski pisatelj Leopold Suhodolčan in Krščanska kulturna zveza v Celovcu. Ogled razstave priporočamo staršem in učiteljem.

DOM v TINJAH

Od sobote, 23., ob 15.00,
do nedelje, 24. IV., do 17.00

„IZOBRAŽEVALNA PONUDBA IN NJEN USPEH PRI MLADINI“

Voditelj: Miha Zablatnik in team referentov
Prireditelj: KDZ in Dom v Tinjah

Nedelja, 24. IV., od 8.30—15. ure

„MNOGOLIKO ŽIVLJENJE FARNEGA OBČESTVA“

Dan duhovne obnove župnijskih svétnikov St. Egyda
Prireditelj: Župnijski svet St. Egyd, Celovec

KRITIKA — IZZIVANJE ALI POMOČ?
DIE KRITIK — HERAUSFORDERUNG ODER HILFE?

Tinjski kulturni pogovor
Prireditelj: Sodalitas in Klub mladje
Kraj: Dom prosvete v Tinjah
Čas: od nedelje, 1. 5. 1977, ob 14. uri, do ponedeljka, 2. 5. 1977, po zajtrku
Uvodno predavanje: univ. doc. dr. Aleš Lokar, Trst

Od petka, 15. IV., ob 18.00,
do nedelje, 17. IV., do 14.00

„VPRAŠANJA O LJUBEZNI, IZBIRA PARTNERJA“

Tečaj: priprava na zakon
Referenti:
Dr. Stanko ali Emil Smolnig
sodnik dr. Franc Arnold
Marinka Inzko
Jože Kopeinig

camping clagenfurth

Kampinška strokovna razstava stanovanjskih vozil, šotorov in pritiklin

CELOVEC, SEJEMSKA HALA 5, vhod na St. Ruprechter Straße

22. - 25 aprila **Otvoritev: Petek, 22. aprila 1977**

Odprta v soboto, nedeljo in ponedeljek, od 10.—18. ure.